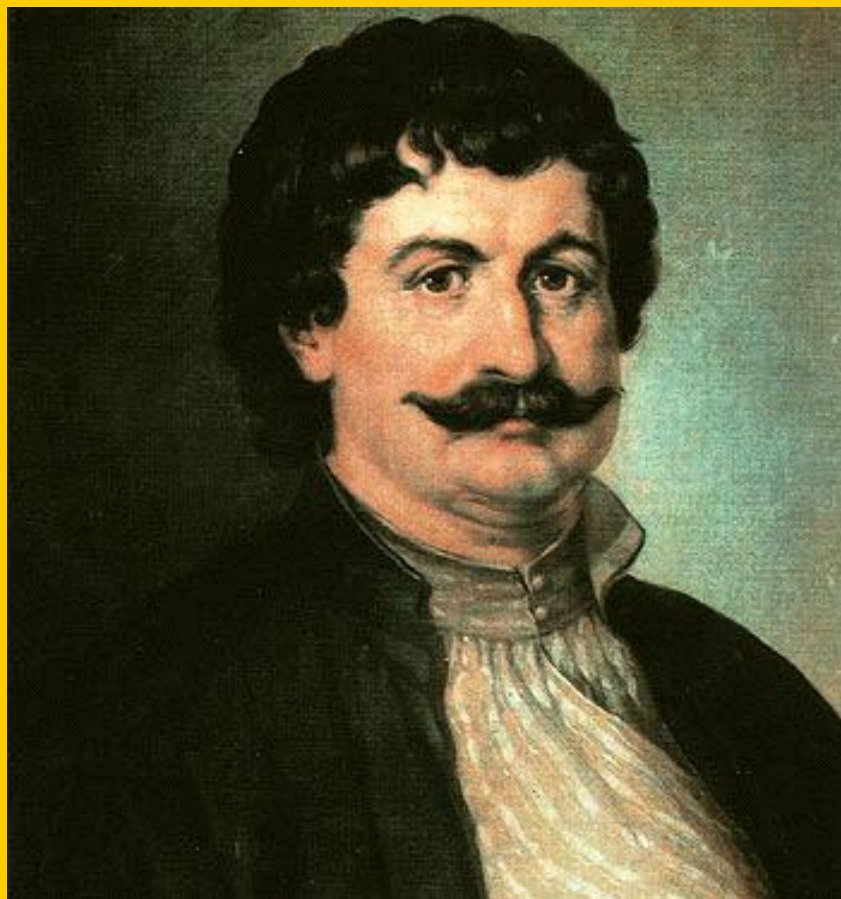

Η περιπέτεια του εθνικισμού: από την ανακάλυψη της ιδέας του έθνους στη διαστροφή της (1780-1945)

*Διδάσκοντας τον εθνικισμό στο σχολείο με τη χρήση
επιλεγμένων κειμένων, εικαστικών έργων και ψηφιακών
χαρτών*

Δημήτριος Βλάχος, Σχολικός Σύμβουλος Φιλολόγων Ροδόπης

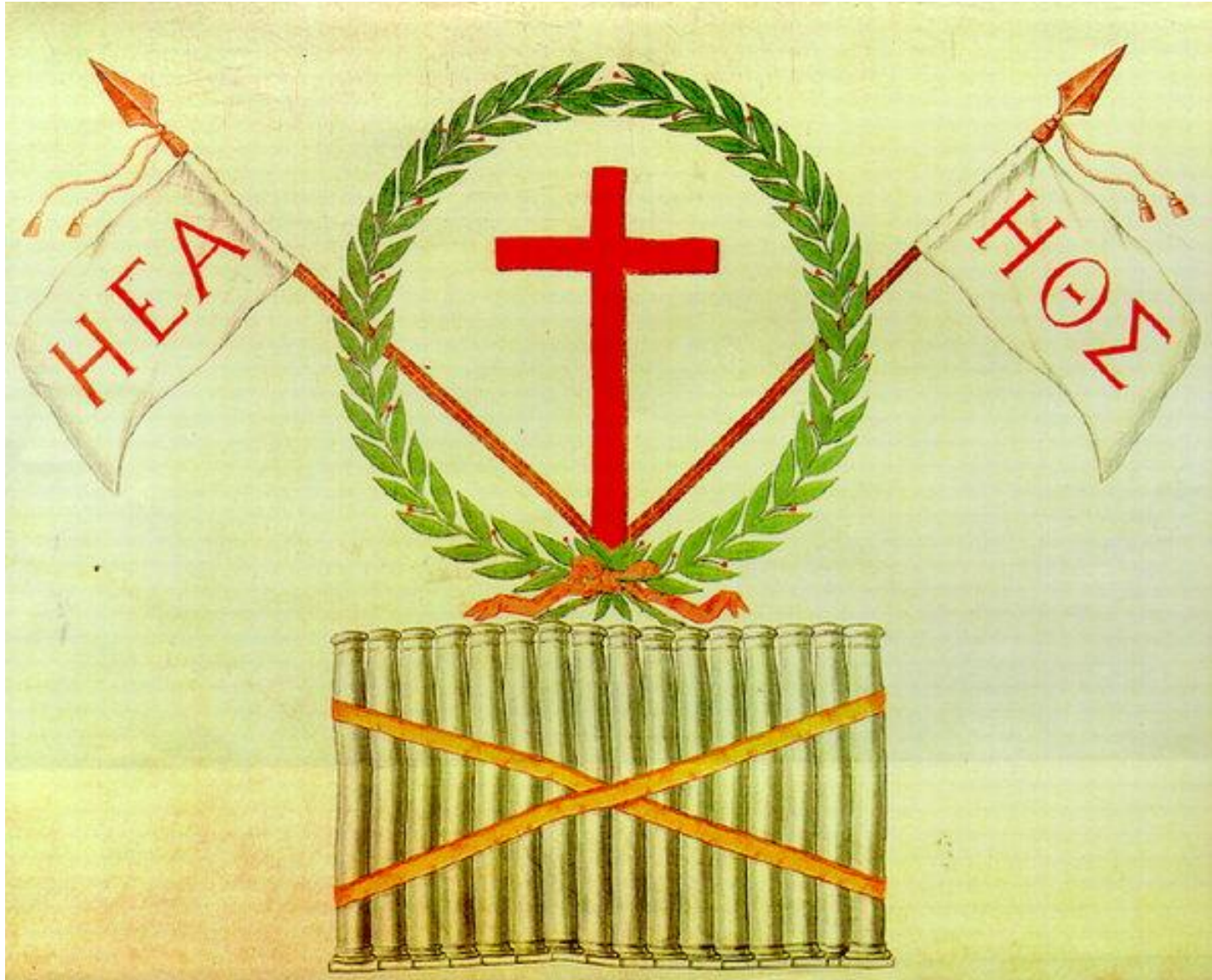
Ρήγας Φεραίος

Αλέξανδρος Υψηλάντης

Ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ἡ ΘΑΝΑΤΟΣ

«Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις»

Ἡ πίστις στὴν ἰδέα τοῦ ἔθνους
ὡς κίνητρο δράσης

*«Ὁ κόσμος μας ἔλεγε τρελοὺς. Ἡμεῖς ἀν δὲν εἴμεθα τρελοὶ δὲν ἐκάναμεν τὴν ἐπανάστασιν...»
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Ἀπομνημονεύματα*

Η ιδέα του έθνους στη νεότερη Ευρώπη

Από την ανακάλυψη της ιδέας του έθνους στη διαστροφή της

- ➔ Το έθνος ως πολιτική ιδέα γεννιέται με τη Γαλλική Επανάσταση (1789)
- ➔ Έθνος = Κράτος ;
- ➔ Εθνικισμός = Πατριωτισμός ;

**Ηνωμένα Έθνη
United Nations
Nations unies
Naciones Unidas
Vereinte Nationen
al-umam al-mutahida**

➡ Ιστορικότητα του έθνους

➡ *Εθνικισμός είναι εκείνη η πολιτική ιδεολογία που απώτερη επιδίωξη της είναι η ίδρυση εθνικού κράτους*

Έθνος = Nation ⇔ Natio

Αρχαιότητα

- **Natio** [λατ. **Natio**, -onis εκ του nascor] = γένος , γέννημα . Επί ανθρώπων ➔ το γένος , το φύλο, η εταιρεία. Στους εκκλησιαστικούς συγγραφείς nationes= gentes (οι εθνικοί).
- **Natio** = οι αριστοκράτες (στον Κικέρωνα)
- **Natio** = φιλοσοφική σχολή (Πλίνιος)
- **Natio** = βάρβαροι ιθαγενείς (το αντίθετο της civitas)

Μεσαίωνας – 18ος αιώνας

- **Natio** = όσοι φοιτητές μιλούσαν την ίδια γλώσσα (Παρίσι, Μπολόνια)
- **Natio**= οι ευγενείς που είχαν πολιτικά δικαιώματα και αντιπροσώπευαν το έθνος (natio hungarica = μαγυάροι ευγενείς)

QU'EST-CE QUE
L'É
TIERS-ÉTAT?

Τι είναι η Τρίτη Τάξη;
1789

Σιεγιέ (Sieyès) :
Η Τρίτη Τάξη (Tiers Etat),
δηλαδή ο εργαζόμενος λαός , είναι το Έθνος (Nation)

Το έθνος με απλά μαθηματικά , κατά τον Σιεγιέ :
Προνομιούχοι ευγενείς και Ανώτερος Κλήρος (δηλαδή οι μη εργαζόμενοι) = 200.000
Τρίτη Τάξη (δηλαδή ο εργαζόμενος λαός) = 25.000.000
Άρα: Έθνος είναι η Τρίτη Τάξη των μη προνομιούχων εργαζομένων

Η Τρίτη Τάξη (ο εργαζόμενος λαός) επωμίζεται το φορτίο των προνομιούχων Τάξεων (ευγενείς).

Το ξύπνημα της Τρίτης Τάξης...

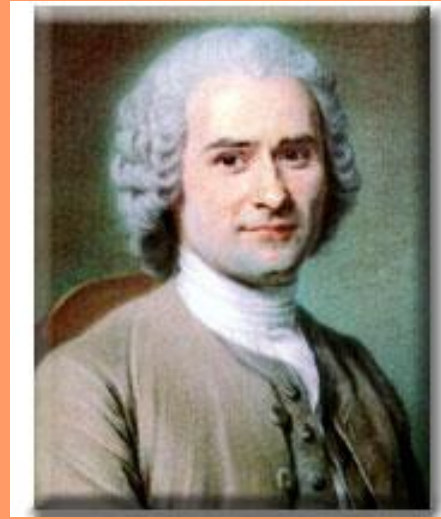

Η γέννηση του νεότερου έθνους μέσα από την Επανάσταση

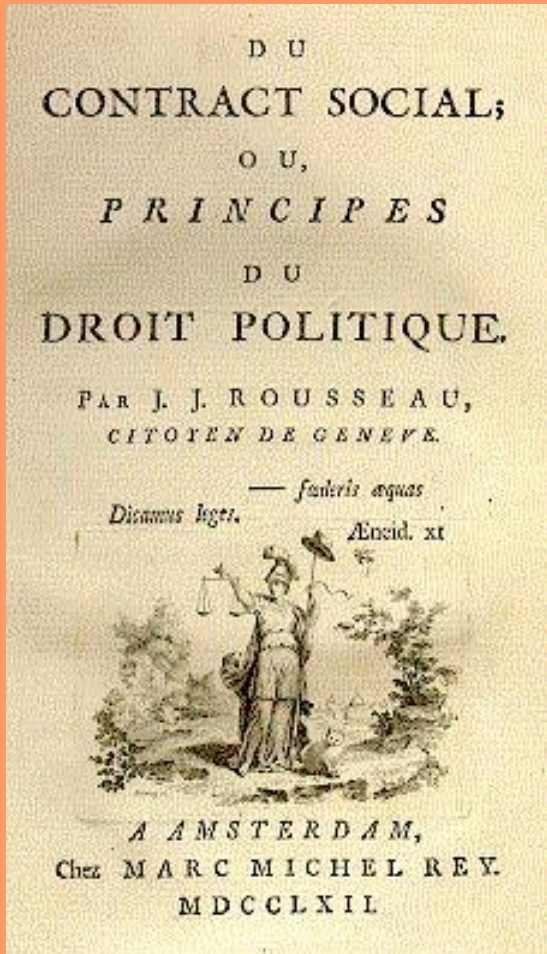
Ο Επαναστατικός Εθνικισμός της Γαλλικής Επανάστασης

Έθνος (Nation) = Συμφωνία ελεύθερων πολιτών (Κοινωνικό Συμβόλαιο)

Ζαν Ζακ Ρουσό (1712- 1778)

Το Κοινωνικό Συμβόλαιο του Ρουσό

«Ο άνθρωπος γεννήθηκε ελεύθερος, αλλά παντού βρίσκεται αλυσοδεμένος.....»

L'homme est né libre, et partout il est dans les fers.

«...Αλλά η κοινωνική τάξη, το καθεστώς, είναι ένα ιερό δικαίωμα, που χρησιμεύει σαν βάση για όλα τ' άλλα. **Ωστόσο, αυτό το δικαίωμα δεν προέρχεται καθόλου από τη Φύση. Στηρίζεται λοιπόν πάνω σε συμβάσεις. Θα εξετάσουμε λοιπόν ποιες είναι αυτές οι συμβάσεις....»**

Mais l'ordre social est un droit sacré, qui sert de base à tous les autres. Cependant ce droit ne vient point de la nature; il est donc fondé sur des conventions. Il s'agit de savoir quelles sont ces conventions.

Από το Σύνταγμα του Ρήγα Φεραίου (1797)

Έθνος = όλοι οι υπήκοοι του κράτους ανεξαρτήτως θρησκείας , γλώσσας , πλούτου , κοινωνικής τάξης.

Περί της αυτοκρατορίας του λαού

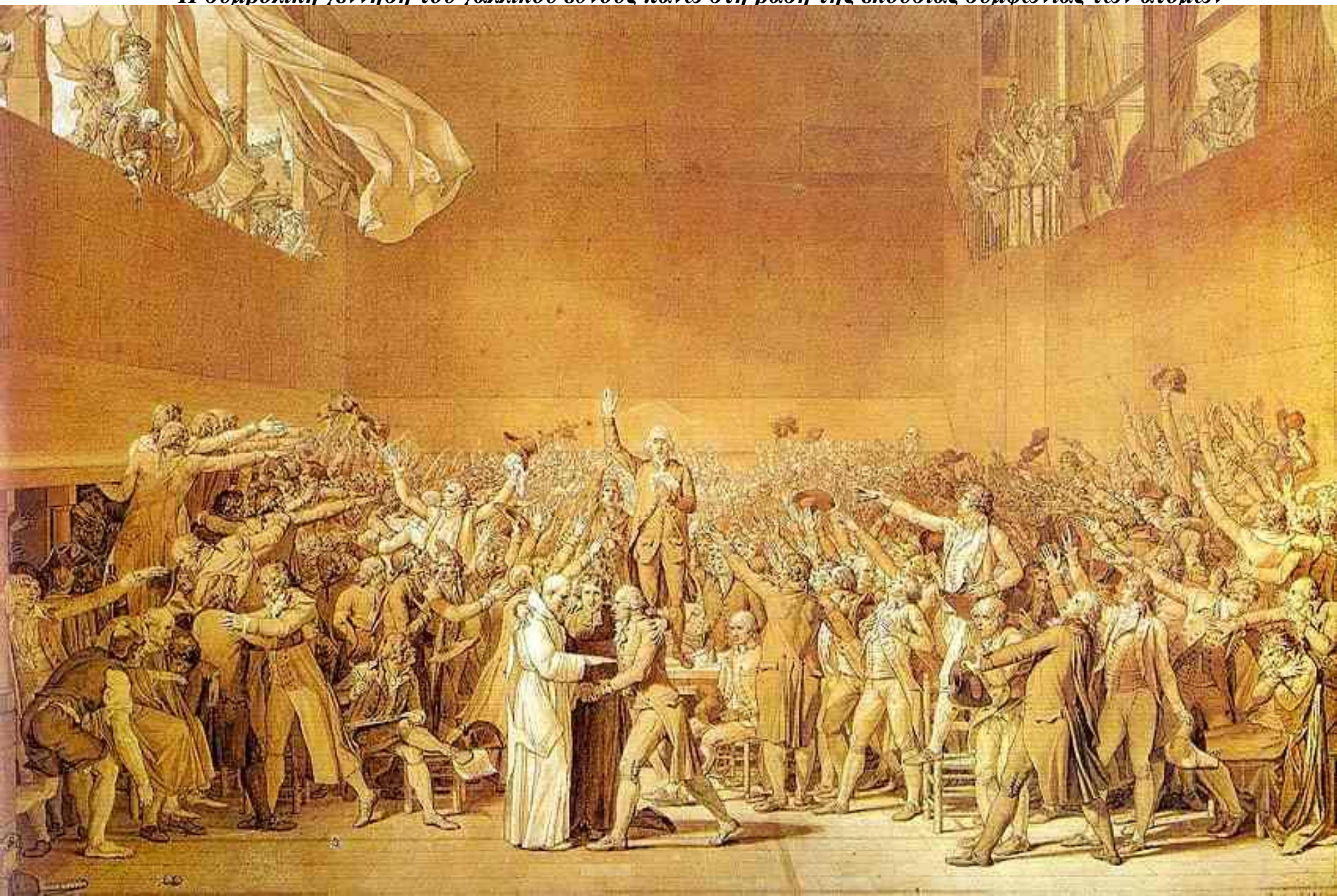
Άρθρον 7. **Ο αυτοκράτωρ (ο κυρίαρχος) λαός είναι όλοι οι κάτοικοι του βασιλείου τούτου, χωρίς εξαίρεσιν θρησκείας ή διαλέκτου, Έλληνες, Βούλγαροι , Αλβανοί , Βλάχοι , Αρμένηδες, Τούρκοι και κάθε άλλο είδος γενεάς.**

Περί της εθνικής παραστήσεως.

Άρθρον 21. **Παρασταίνει όλον το Έθνος το πλήθος του λαού , το οποίον είναι ως θεμέλιον της εθνικής παραστήσεως , και όχι μόνον οι πλούσιοι ή οι προεστοί (κοτζιαμπασήδες) .**

Ζακ Λουί Νταβίντ , Ο όρκος του Jeu de Paume στις Βερσαλλίες στις 20 Ιουνίου 1789

Η συμβολική γέννηση του γαλλικού έθνους πάνω στη βάση της εκούσιας συμφωνίας των ατόμων

Ο Λαός ως Έθνος στο προσκήνιο της Ιστορίας

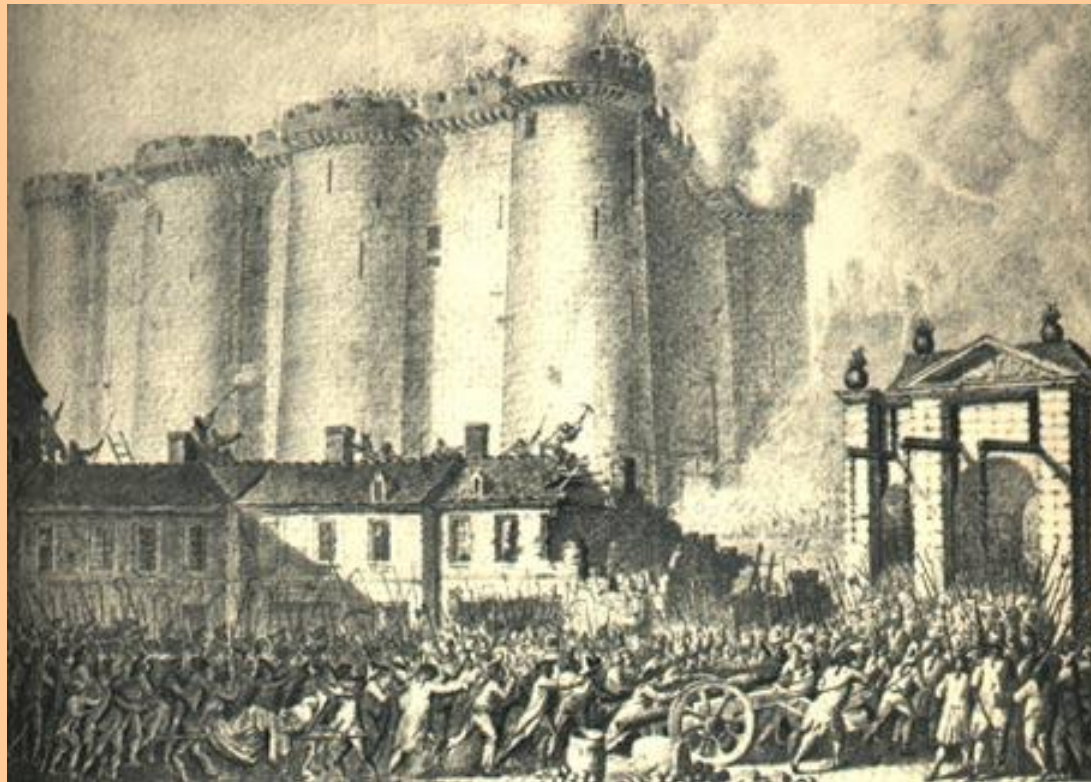
Στις Βερσαλλίες , στις Βερσαλλίες !

Πορεία γυναικών προς τις Βερσαλλίες , 5 Οκτωβρίου 1789

Ο συμβολικός θάνατος του Παλαιού
Καθεστώτος και η γέννηση του νεότερου
έθνους

*Η Επανάσταση αρχίζει
Η επίθεση κατά της Βαστίλλης
Ιούλιος 1789*

Η κατεδάφιση της Βαστίλης

...η κατεδάφιση του δεσποτισμού

**Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ με την αμφίεση της
στέψης**

Ο θάνατος του Παλαιού Καθεστώτος και η γέννηση του νεότερου γαλλικού έθνους

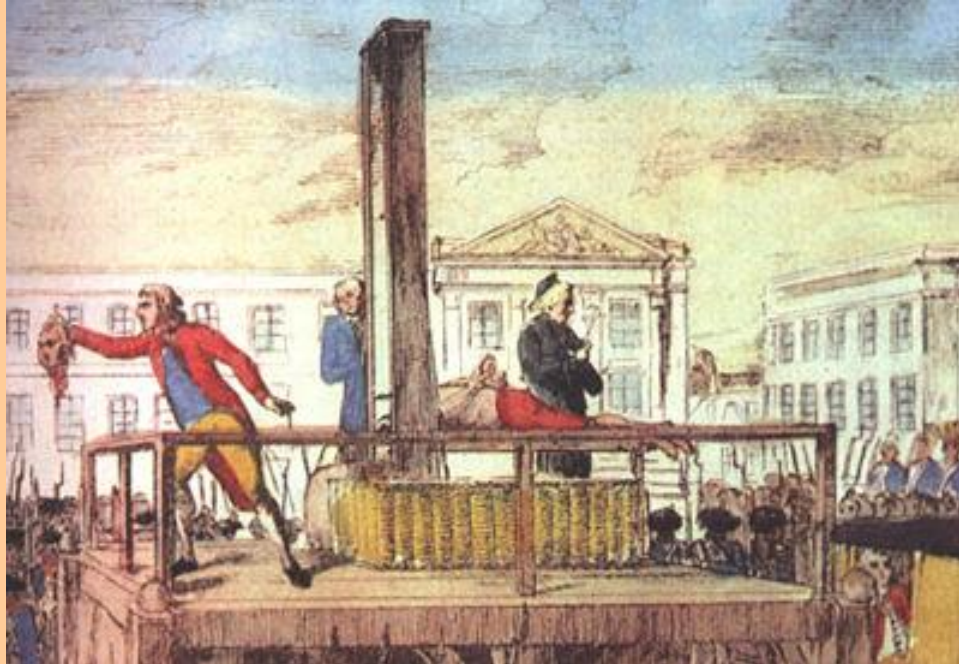
Η εκτέλεση του βασιλιά της Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΣΤ΄

στις 21 Ιανουαρίου 1793

Οι τελευταίες του λέξεις : Λαέ μου , πεθαίνω αθώος...

Η δημόσια εκτέλεση του Λουδοβίκου ΙΣΤ΄ σήμαινε σε συμβολικό επίπεδο το θάνατο του θεού–εγγυητή της παλαιάς τάξης πραγμάτων (προνόμια ευγενών και κλήρου).

*Μετά την εκτέλεση του Γάλλου βασιλιά τη θέση του
θεού –εγγυητή θα καταλάβει το ένα και αδιαίρετο Έθνος*

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ , 1789

Άρθρο 1. Οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι και έχουν ίσα δικαιώματα . Οι κοινωνικές διακρίσεις μόνο στο κοινό συμφέρον βασίζονται.

Les hommes naissent et demeurent libres et égaux en droit. Les distinctions sociales ne peuvent être fondées que sur l'utilité commune.

Σκοπός κάθε πολιτικής οργάνωσης είναι η διαφύλαξη των φυσικών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου. Τα δικαιώματα αυτά είναι η ελευθερία, η ιδιοκτησία, η ασφάλεια και η αντίσταση στην καταπίεση.

Le but de toute association politique est la conservation des droits naturels et imprescriptibles de l'homme. Ces droits sont la liberté, la propriété, la sûreté et la résistance à l'oppression.

(Άρθρο 2^ο, από τη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη)

Αλληγορία της διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη

26 Αυγούστου 1789

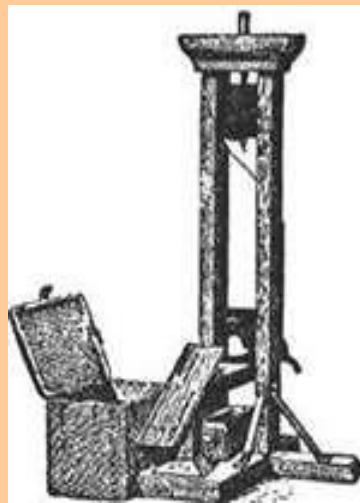
**«Πηγή κάθε εξουσίας είναι αποκλειστικά το έθνος.
Κανένα σώμα , κανένα άτομο δεν μπορεί να
ασκήσει εξουσία που δεν απορρέει από το έθνος».**

Le principe de toute souveraineté réside essentiellement dans la nation. Nul corps, nul individu ne peut exercer d'autorité qui n'en émane expressément.

Άρθρο 3 από τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη

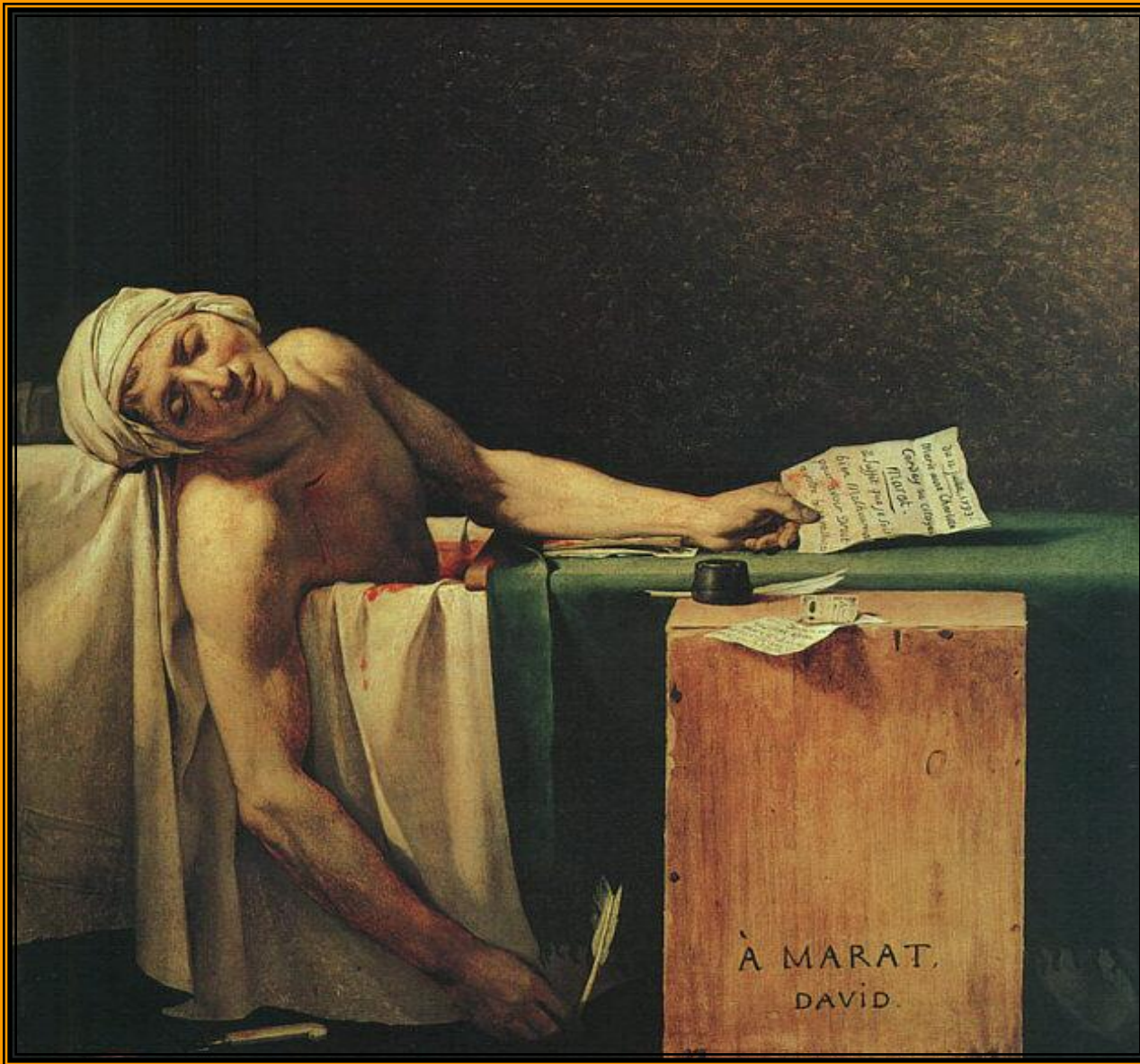
Και ένα από τα τεχνολογικά επιτεύγματα της Γαλλικής Επανάστασης :

Η γκιλοτίνα

Ἡρωες και μάρτυρες της Γαλλικής Επανάστασης

Ο μάρτυρας του έθνους...

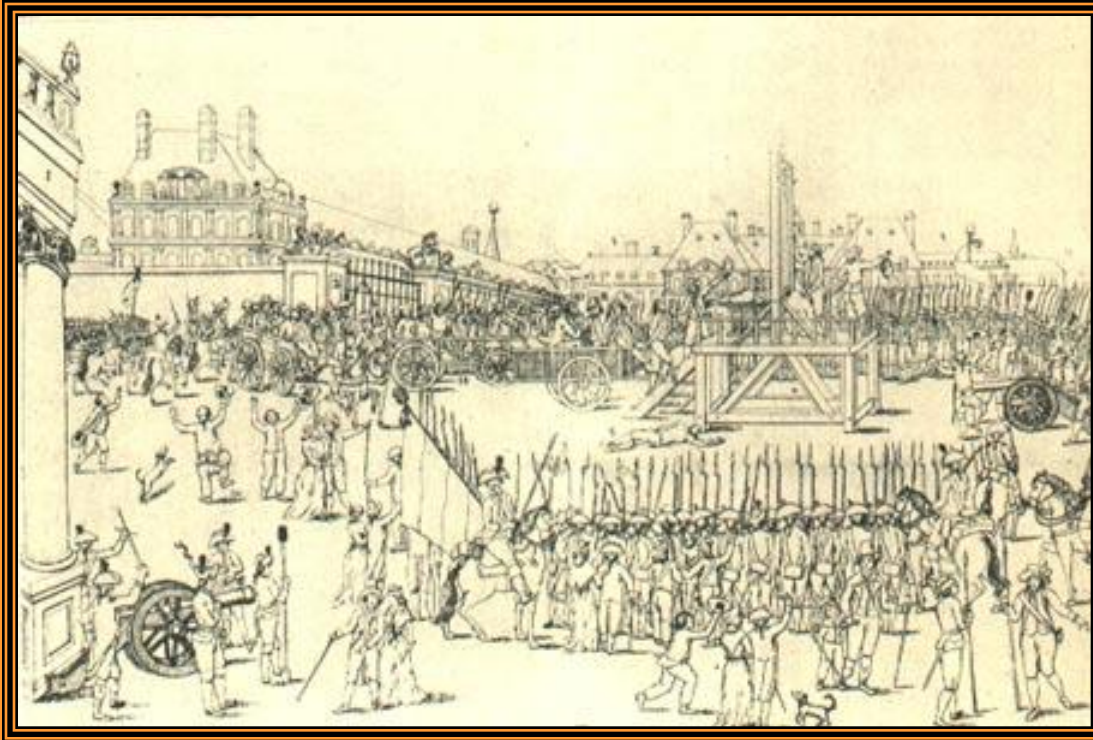
*«Ο Μαρρά νεκρός»,
Νταβίντ, 1793*

Ο Μαρρά δολοφονήθηκε από τη Charlotte Corday, στις 13 Ιουλίου 1793.
Το όνομά του δόθηκε σε 21 γαλλικές πόλεις και αργότερα σε ένα από τα πρώτα θωρηκτά του σοβιετικού στόλου.

Ροβεσπιέρος (εκτελέστηκε στις 28/07/1794)

Ο Ροβεσπιέρος στην γκιλοτίνα

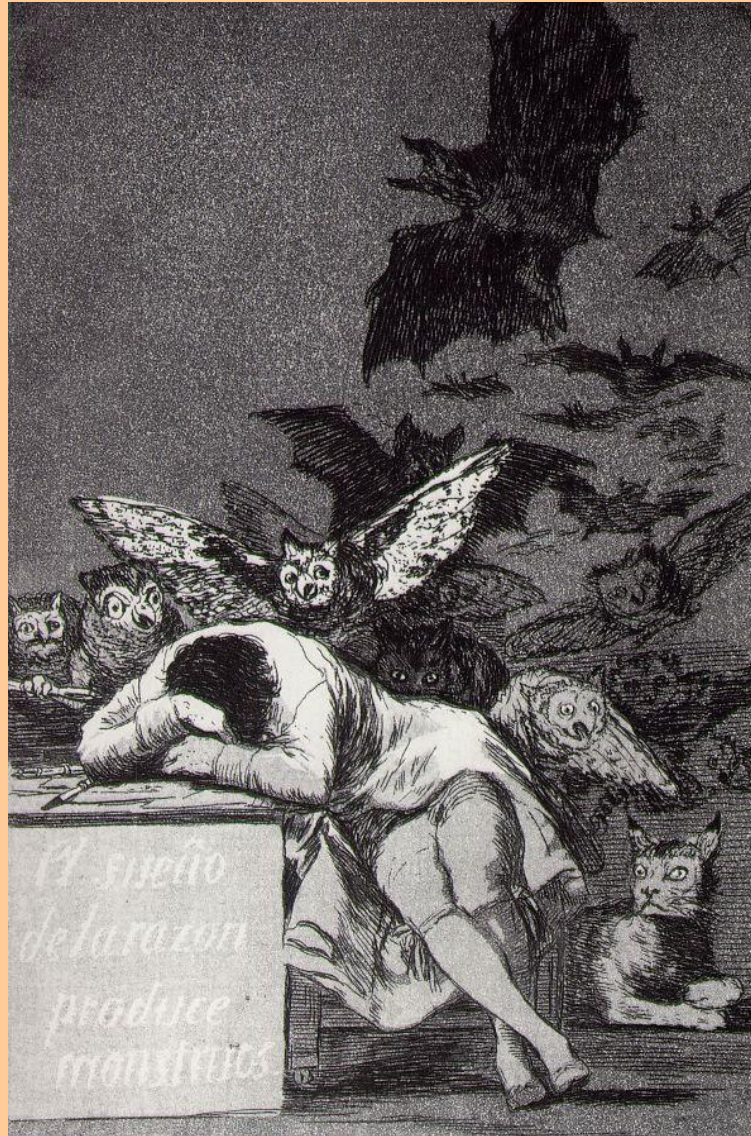
Το κεφάλι του Ροβεσπιέρου παρουσιάζεται στο λαό

Εικαστικό σχόλιο του Γκόγια για τη Γαλλική Επανάσταση :

Ο ύπνος (ή το όνειρο) της λογικής γεννά τέρατα...

«El sueño de la razon produce monstruos»

(1797 –1798)

Το σύνθημα της Επανάστασης :

Ελευθερία – Ισότητας

*Η στρατευμένη στην ιδέα του Έθνους
τέχνη της Γαλλικής Επανάστασης*

Ο κλασικισμός στην υπηρεσία της Επανάστασης

*Οι ιδέες της Ελευθερίας και της
Δημοκρατίας ως θέμα εικαστικού
λόγου*

Η τέχνη πριν από τη Γαλλική Επανάσταση : «γαργάλισμα αισθήσεων των αργόσχολων ευγενών»

Φραγκονάρ (Jean-Honoré Fragonard) , *Η κούνια* , 1767

Το νέο καλλιτεχνικό δόγμα : Η τέχνη οφείλει να
διδάσκει το ήθος της Επανάστασης

Ο «καλλιτεχνικός δικτάτορας» της Επανάστασης
Ζακ Λουί Νταβίντ

Τα ιδεώδη του ήθους της Επανάστασης :

- ➔ Οι δημοκρατικές αρετές του πολίτη
- ➔ Η αγάπη της ελευθερίας και της πατρίδας
- ➔ Ο ηρωισμός και το πνεύμα αυτοθυσίας
- ➔ Στωικός αυτοέλεγχος
- ➔ Ομοψυχία και ακλόνητη βεβαιότητα για την ορθότητα των δημοκρατικών πολιτικών ιδεών της Επανάστασης

Jaques Louis David , Ο Όρκος των Ορατίων , (1784 – 1785) .Διαστάσεις : 3,30 X 4,25 μ. Λούβρο

Η ακλόνητη προσήλωση στο κοινό ιδεώδες ...

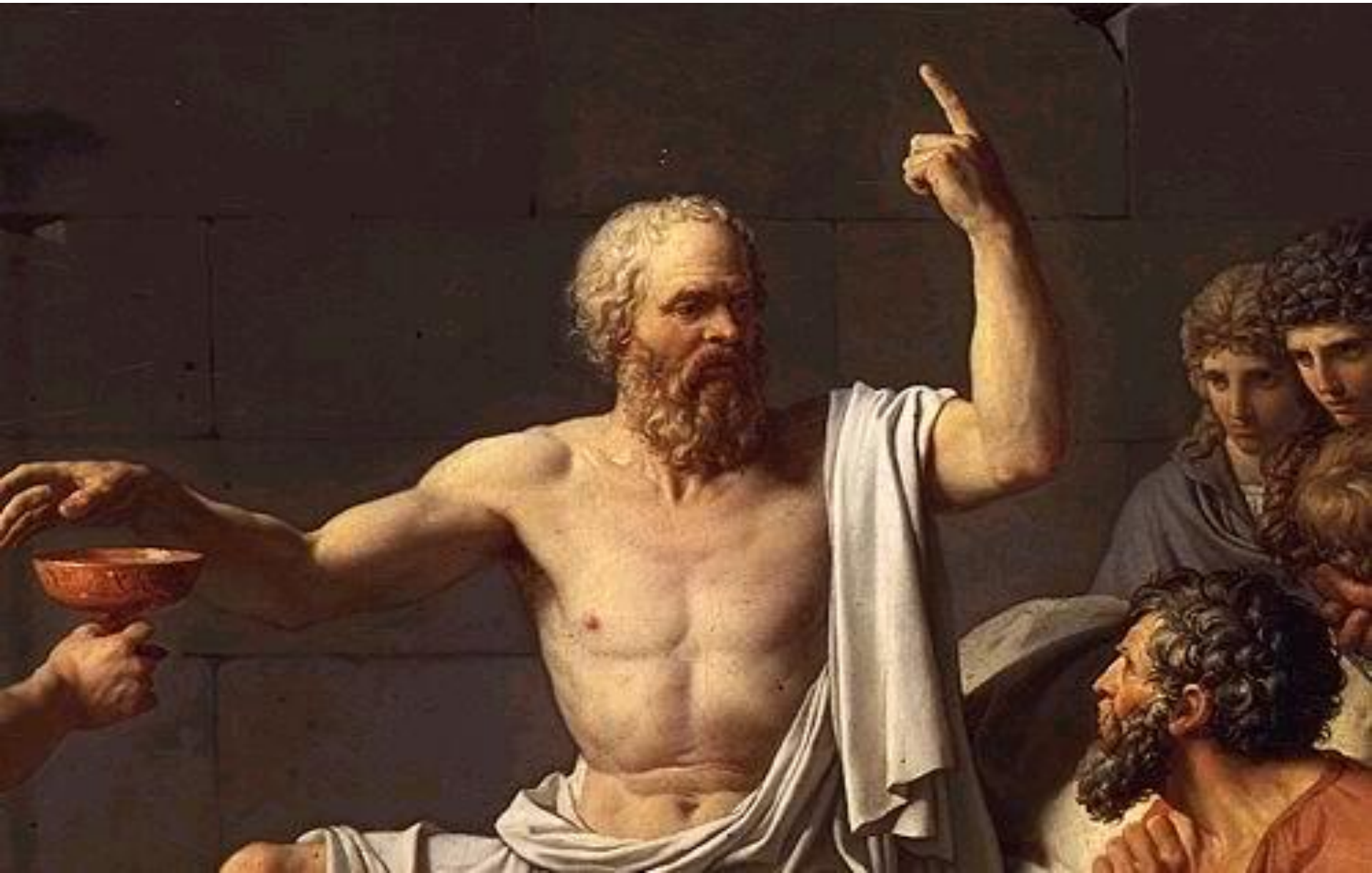
**...και η ανθρώπινη
αδυναμία...**

*Το βασίλειο της λογικής δικαιώνεται με το
μύθο*

Ο θάνατος του Σωκράτη ,1787, J.L.David

**Η απόλυτη βεβαιότητα για την ορθότητα των πολιτικών ιδεών και η
άκαμπτη θέληση για την υπεράσπισή τους**

**«Ο υπέρτατος πατριωτισμός :η θυσία για την πατρίδα»
Οι ραβδούχοι φέρνουν στον Βρούτο τις σορούς των γιων του, Νταβίντ 1789**

Η μεταφυσική θεμελίωση του Έθνους

**Οι δημόσιες τελετές της Γαλλικής Επανάστασης
ως υποκατάστατο θρησκευτικής εμπειρίας**

Η γιορτή του Υπερτάτου Όντος στο πεδίο του Άρεως

«...σε σκηνοθεσία Ζακ Λουί Νταβίντ»

...και πάλι η γιορτή του Υπερτάτου Όντος

Ο χαρισματικός ηγέτης ως
ενσάρκωση της ιδέας του Έθνους

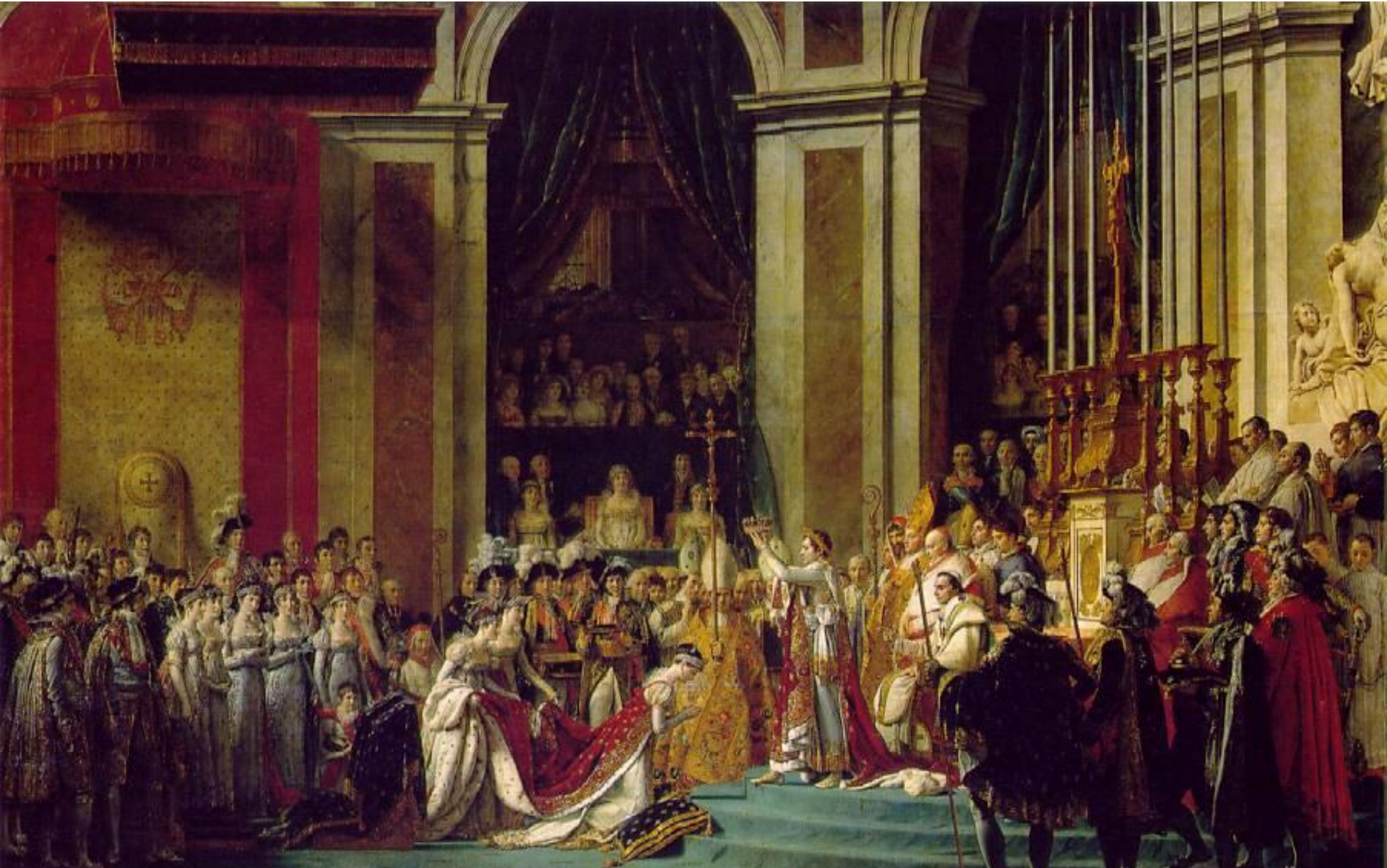

**Ο Ναπολέων στον
αυτοκρατορικό θρόνο ,
Ingres, 1806**

**Ο καθαγιασμός του αυτοκράτορα Ναπολέοντα και η στέψη της Ιωσηφίνας,
(2 Δεκεμβρίου 1804)**

Ζακ Λουί Νταβίντ , 1806 – 1807

Διαστάσεις : Ύψος 6,21 μ , πλάτος 9,79 μ.

Γκρο , Ο Ναπολέον με τους χολεριασμένους της Γιάφας , 1804

Διαστάσεις : 5,32 X 7,2 μ.

Λούβρο , Παρίσι

*«Έχω θέσει τέρμα στο ρομάντζο της Επανάστασης .
Πρέπει τώρα ν' αρχίσουμε να γράφουμε Ιστορία και να
δούμε τι υπάρχει το πραγματικό και τι το εφικτό στην
εφαρμογή αυτών των αρχών...»
Ναπολέον*

(άρθρο του Ζαν Πολ Μπερτώ στην Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς –Μπριτάννικα)

Γκρο , Ο Ναπολέων στο πεδίο μάχης
του Εϋλάου, 1808

«Στρατιώτες, είστε υποσιτισμένοι και σχεδόν γυμνοί . Η κυβέρνηση σας οφείλει πολλά , αλλά δεν μπορεί να κάνει τίποτε για σας . Η υπομονή και το θάρρος που δείχνετε σας τιμούν, αλλά δεν σας παρέχουν ούτε πλεονεκτήματα ούτε δόξα. *Εγώ θα σας οδηγήσω στις πιο εύφορες πεδιάδες του κόσμου. Εκεί θα βρείτε τιμές, δόξες και πλούτη.*»

Λόγος του Ναπολέοντα στο στρατό της Ιταλίας (Αδόλφος Θιέρσος : Η Γαλλική Επανάσταση , τόμος 8ος)

Ζακ Λουί Νταβίντ , Ο Βοναπάρτης περνά τις Άλπεις , 1800

← Το εικαστικό ψυχογράφημα του Ναπολέοντα από τον Γκρο : «ακίνητα μάτια , προσηλωμένα στο συνομιλητή , μικρά σφιχτά χείλη , κυριαρχική θέληση». Τα προσόντα του ζωντανού μύθου ο οποίος επινόησε τη σημασία της Ιστορίας.

«Ο Ναπολέων υλοποίησε τις ιδέες της Επανάστασης που άλλοι τις πρωτοσκέφτηκαν. Έφερε σταθερότητα και ευημερία σε όλους ... εκτός από τους 250000 Γάλλους που δεν επέστρεψαν από τους πολέμους.

Ε. Χομπσμπάουμ , Η εποχή των Επαναστάσεων 1789 – 1848»

← Ο Ναπολέων σε ηλικία 27 ετών , κρατώντας ο ίδιος τη σημαία, νίκησε τους Αυστριακούς στη μάχη του Άρκολε (17/11/1796) . Πίνακας του Γκρο

Η αποθέωση του Ναπολέοντα
Αντρέα Απιάνι

*Η Ιστορία γραμμένη από την πλευρά
των θυμάτων ...*

Η εξέγερση των Ισπανών κατά των
γαλλικών στρατευμάτων κατοχής ⇨

*Γκόγια , Η 2^α Μαΐου του 1808 στη Μαδρίτη
Η φρενίτιδα του εθνικισμού Γάλλων – Ισπανών*

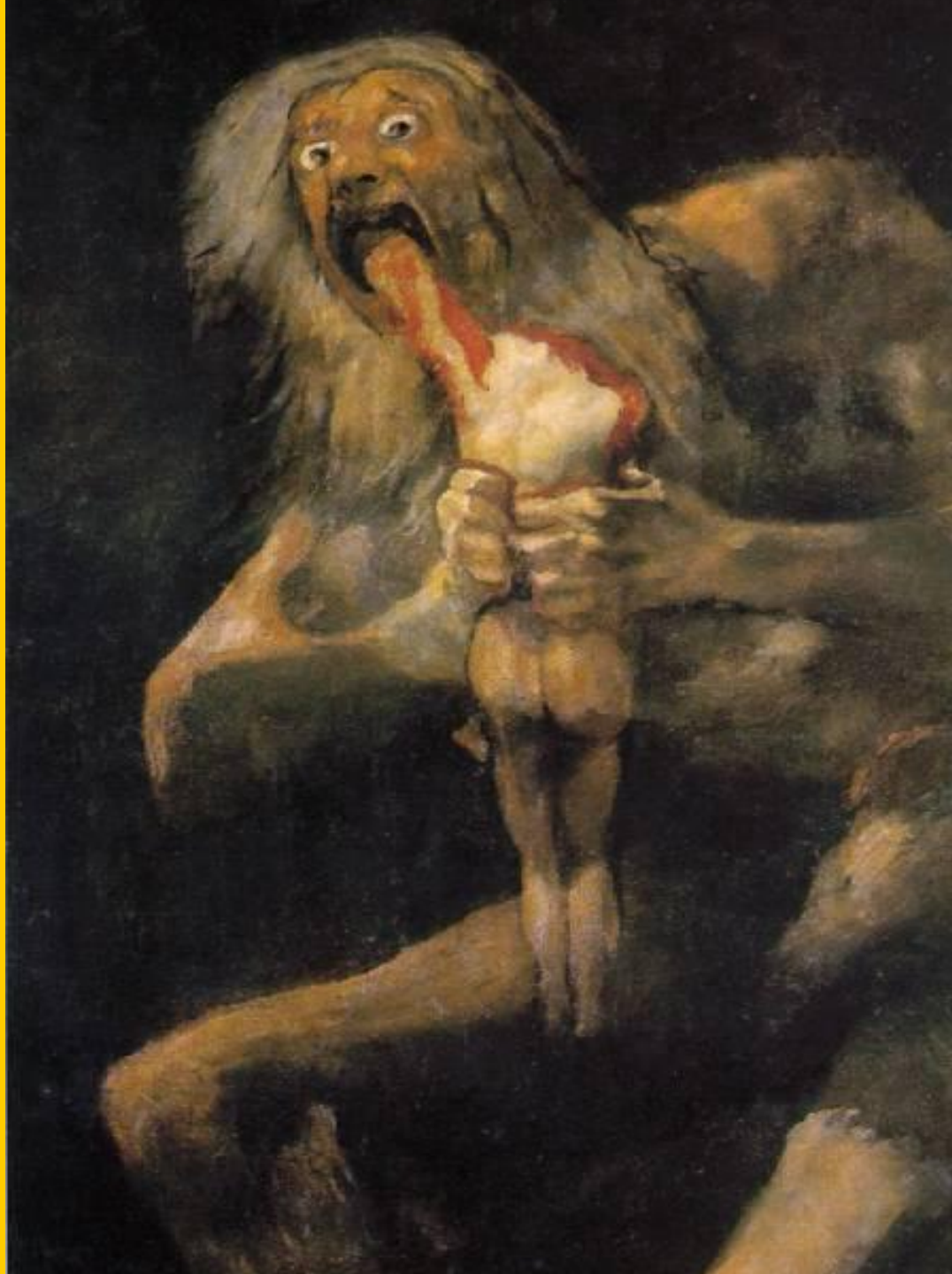

Γκόγια , Η 3^η Μαΐου 1808 .

Η εκτέλεση των Ισπανών επαναστατών από τα γαλλικά στρατεύματα κατοχής.

Διαστάσεις : 2,6 X 3,45 μέτρα .Πράδο , Μαδρίτη

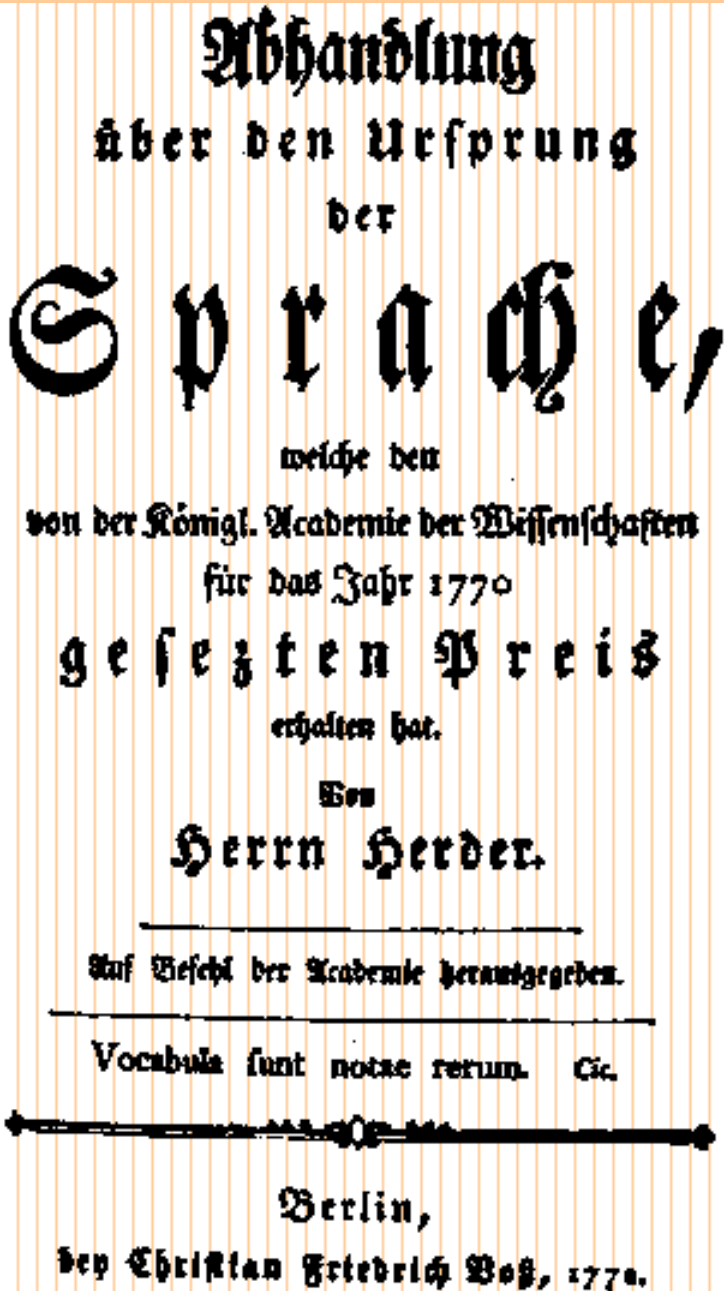
← Γκόγια , Ο Κρόνος
τρώει τα παιδιά του ,
1821 – 1823 .

«Το πανάρχαιο δράμα»

Ο ρομαντικός εθνικισμός στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη

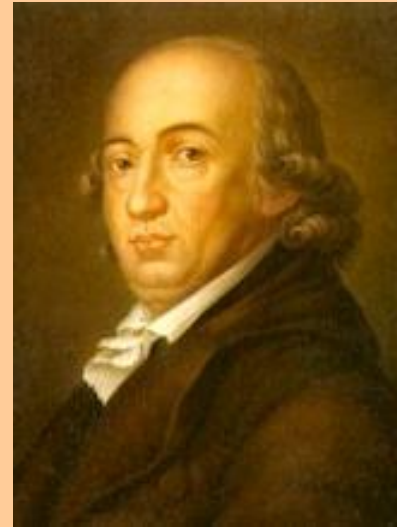
Έθνος (Volk) = οργανική κοινότητα όσων μιλούν την ίδια γλώσσα και είναι κοινωνοί του ίδιου πολιτισμού

- Το έθνος ως ζωντανός οργανισμός
- Ανατολική Ευρώπη : Οι εθνότητες εναντίον των πολυεθνικών αυτοκρατοριών (Αυστρίας, Ρωσίας, Οθωμανικής Αυτοκρατορίας)

Χέρντερ (1774 – 1803)

Johann Gottfried Herder

Ο θεωρητικός του Volk

«...το πιο φυσικό κράτος είναι λοιπόν ένας λαός
με έναν εθνικό χαρακτήρα.»
(..der natürlichste Staat ist also
Ein Volk mit einem Nationalcharakter.)

Ιδέες για μια Φιλοσοφία της Ιστορίας της Ανθρωπότητας,
9ο βιβλίο , κεφ. IV

Το έθνος ως απόλυτη αξία

Φίχτε

Johann Gottlieb Fichte

(1762 – 1814)

«Το άτομο πρέπει να εξαφανιστεί
και να απορροφηθεί πλήρως από την κοινότητα»
Χαρακτηριστικά σημεία του καιρού μας, 1806

«Τα γνήσια και πραγματικά φυσικά σύνορα μεταξύ των κρατών είναι χωρίς αμφιβολία τα εσωτερικά τους σύνορα και αυτά βρίσκονται στη γλώσσα. Όποιος μιλάει την ίδια γλώσσα με άλλους, αυτός συνδέεται μαζί τους με ένα πλήθος φυσικών και αόρατων δεσμών που βρίσκονται πέρα από κάθε ανθρώπινη επινόηση και αποτελεί μαζί τους μια αδιάσπαστη ολότητα.»

Λόγοι προς το γερμανικό έθνος (12^{ος} λόγος) , 1808

Ερνέστος Ρενάν
(1823-1892)

Ορισμός του έθνους κατά τον Ρενάν (1882)

«Ένα έθνος είναι μια ψυχή , μια πνευματική αρχή . Δύο πράγματα , τα οποία στην πραγματικότητα είναι ένα , συνθέτουν αυτήν την ψυχή , αυτήν την πνευματική αρχή . Το ένα έχει τη ρίζα του στο παρελθόν , το άλλο στο παρόν. Το ένα είναι η κοινή κτήση μιας πλούσιας κληρονομιάς αναμνήσεων, το άλλο είναι η σημερινή συμφωνία , η επιθυμία να ζουν μαζί, η θέληση να συνεχίσουν να αξιοποιούν την κληρονομιά που απέκτησαν μαζί στο παρελθόν ... Ένα έθνος είναι μια μεγάλη κοινότητα αλληλεγγύης, η οποία καθιερώθηκε από το αίσθημα των θυσιών που έκαναν και εκείνων που είναι πρόθυμα τα άτομα να κάνουν. Το έθνος προϋποθέτει ένα παρελθόν , ωστόσο συγκροτείται στο παρόν πάνω στο χειροπιαστό δεδομένο της συμφωνίας , της ξεκάθαρα εκφρασμένης επιθυμίας να συνεχίσουν τα μέλη του να ζουν μαζί....». *Qu' est-ce qu' une nation? , 1882*

Δυτική Ευρώπη (Nation) : Εθνογένεση ύστερα από
Επανάσταση εντός του προϋπάρχοντος κράτους.
Το κράτος αλλάζει ιδιοκτήτη (Γαλλία)

Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη (Volk): Οι εθνότητες
επιδιώκουν τη διάλυση των πολυεθνικών αυτοκρατοριών
(Αυστρίας , Ρωσίας , Οθωμανικής Αυτοκρατορίας)

- Εθνικισμός – Φιλελευθερισμός ➔ εκδημοκρατισμός
- Εθνικισμός ➔ Φασισμός

Αίτια διάδοσης της εθνικής ιδεολογίας

- Ουμανιστικό πνεύμα της Αναγέννησης → καλλιέργεια εθνικών γλωσσών
- Θρησκευτική Μεταρρύθμιση → κατάρρευση του οικουμενικού πνεύματος της δυτικής χριστιανοσύνης
- Απολυταρχία → ενίσχυση του ρόλου του κράτους
- Αύξηση του πληθυσμού και παράλληλα εξαθλίωση του
- Αστυφιλία
- Αστικοποίηση
- Βιομηχανική επανάσταση
- Επανάσταση στην επικοινωνία (βιβλίο , τύπος)
- Επανάσταση στις μεταφορές → σμίκρυνση του χώρου και επιτάχυνση του χρόνου → κλονίζεται η σταθερότητα των παραδοσιακών κοινωνιών
- Κρίση νομιμότητας του Παλαιού Καθεστώτος
- Κρίση νοήματος

Η εθνική ιδεολογία ως νόημα ζωής

«Σε μια εποχή που στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη οι άνθρωποι βίωναν το αίσθημα του ξεριζωμού και της κατάρρευσης των παραδοσιακών αξιών , η εθνική ιδεολογία πρόσφερε σ' αυτούς προσανατολισμό, ελπίδα για το μέλλον και καλλιέργησε το αίσθημα του συνανήκειν.»

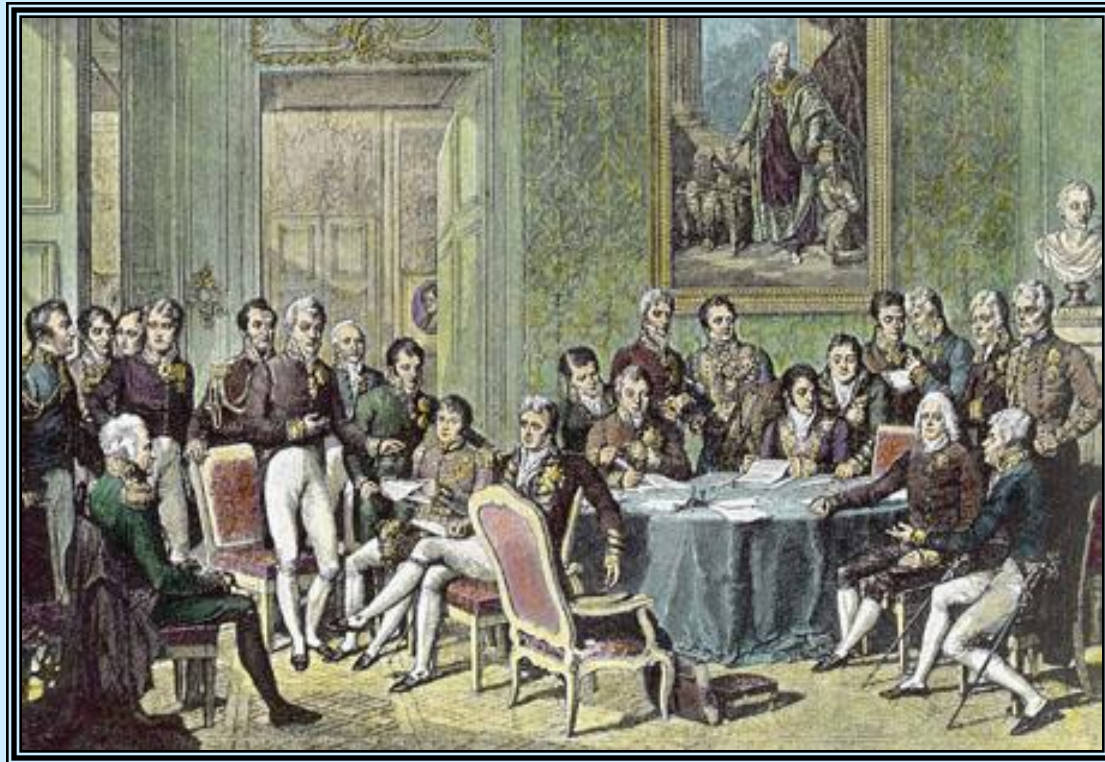
Ο θάνατος για το έθνος ως νόημα ζωής ...

«...κι αν πεθάνομεν, πεθαίνομεν δια την πατρίδα μας , δια την θρησκεία μας, και πολεμούμεν όσο μπορούμεν εναντίον της τυραγνίας· κι ο Θεός βοηθός. Αυτός ο θάνατος είναι γλυκός, ότι κανένας δεν θα γένει αθάνατος· κι όταν ο Χάρος θα 'ρθει να μας πάρει , όταν θέλει , άρρωστους και δυστυχείς, καλύτερα σήμερα να πεθάνομεν».

Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη

Το Συνέδριο της Βιέννης (1814 –1815)
Ο (προσωρινός) θρίαμβος της συντηρητικής Ευρώπης

Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

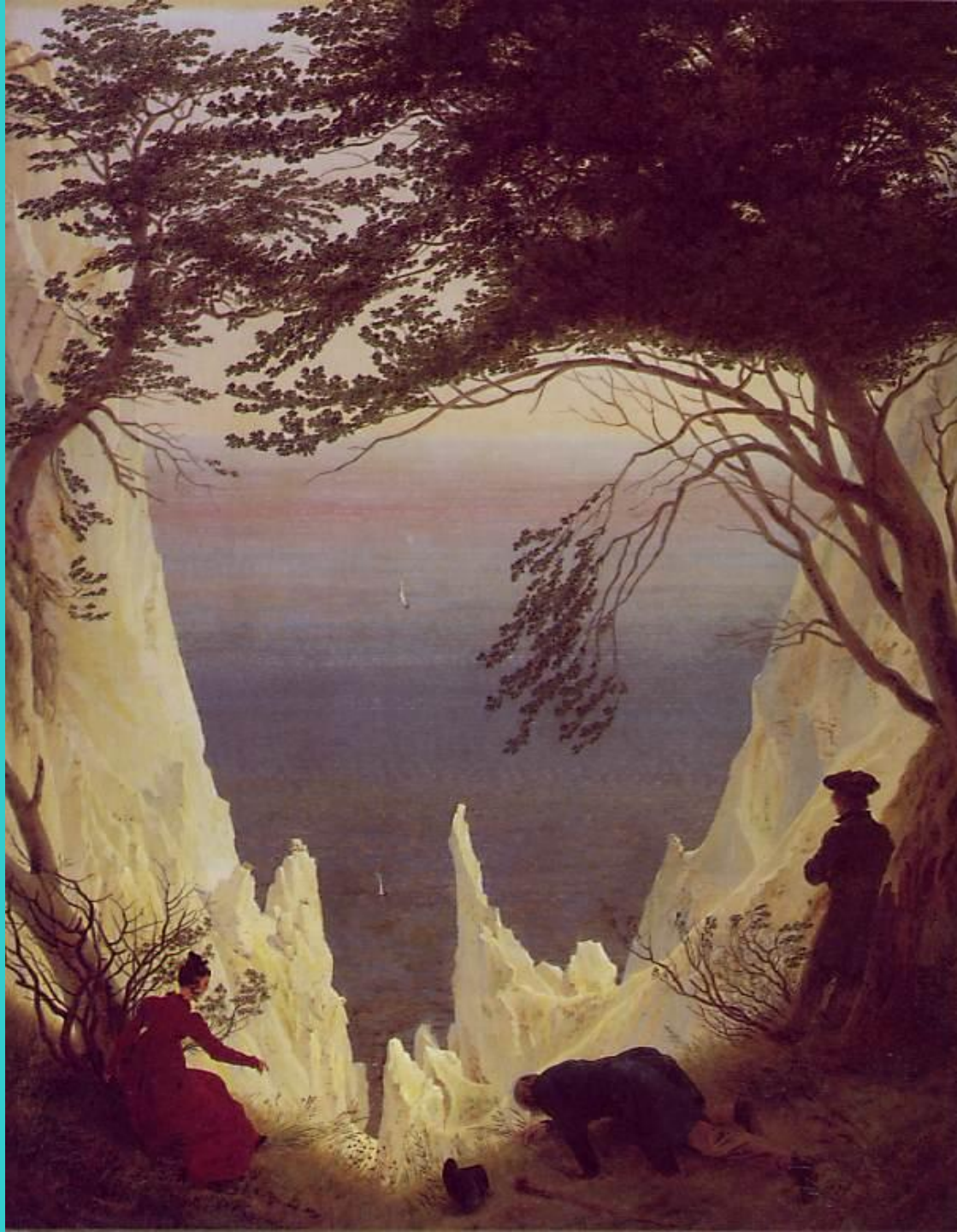
1815

- ΡΩΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ
- ΠΡΟΣΚΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ
- ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΣΙΑΣ
- ΠΡΟΣΚΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ
- ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ
- ΠΡΟΣΚΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ
- ΧΩΡΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΕΠΙΡΡΟΗ
- ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ
- ΠΡΟΣΚΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ
- ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΠΕΔΕΜΟΝΤΙΟΥ - ΣΑΡΑΗΝ
- ΠΡΟΣΚΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ
- ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ
- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

1815

Η διάψευση του ονείρου της εθνικής
ενότητας και των φιλελεύθερων ιδεών

**Βραχώδες τοπίο
στο Ρύγκεν,
Κάσπαρ Νταβίντ
Φρήντριχ, 1818**

Παγωμένη θάλασσα , Κάσπαρ Νταβίντ Φρήντριχ (1823 –1825)

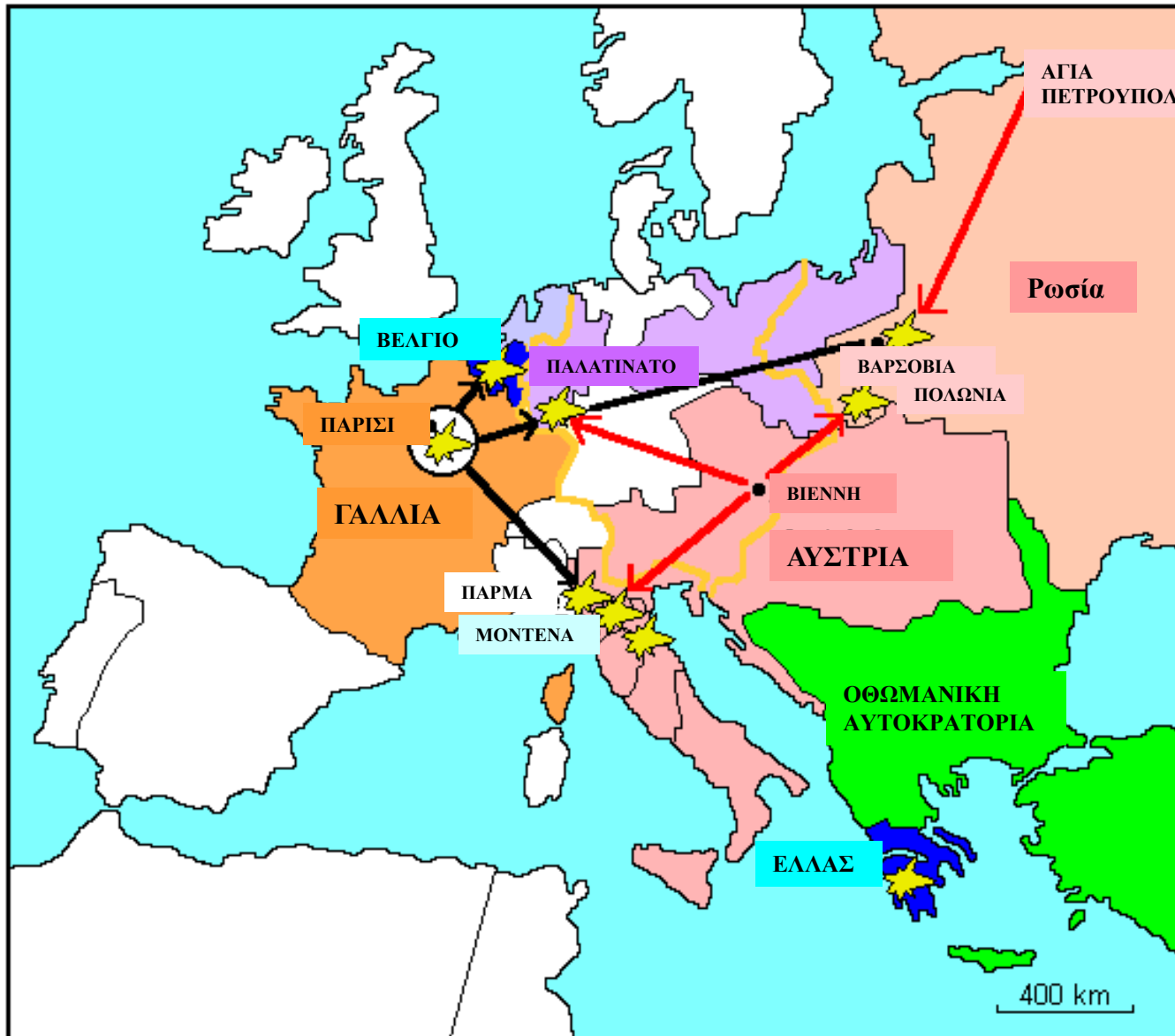
ΕΘΝΟΣ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

1821

Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός υψώνει τη σημαία της Επανάστασης. Λιθογραφία από ζωγραφικό έργο του L.Lipparini

ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ 1830

*Ντελακρουά , Η 28 Ιουλίου : Η Ελευθερία οδηγεί το λαό, 1830
2,59 X 3,25 μ. (Λούβρο , Παρίσι)*

Η πολωνική επανάσταση του 1830 –1831

«Ο Πολωνός Προμηθέας»

Ο Προμηθέας συμβολίζει τους Πολωνούς επαναστάτες και ο αετός είναι σύμβολο της τσαρικής Ρωσίας.

Η ΑΝΟΙΞΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

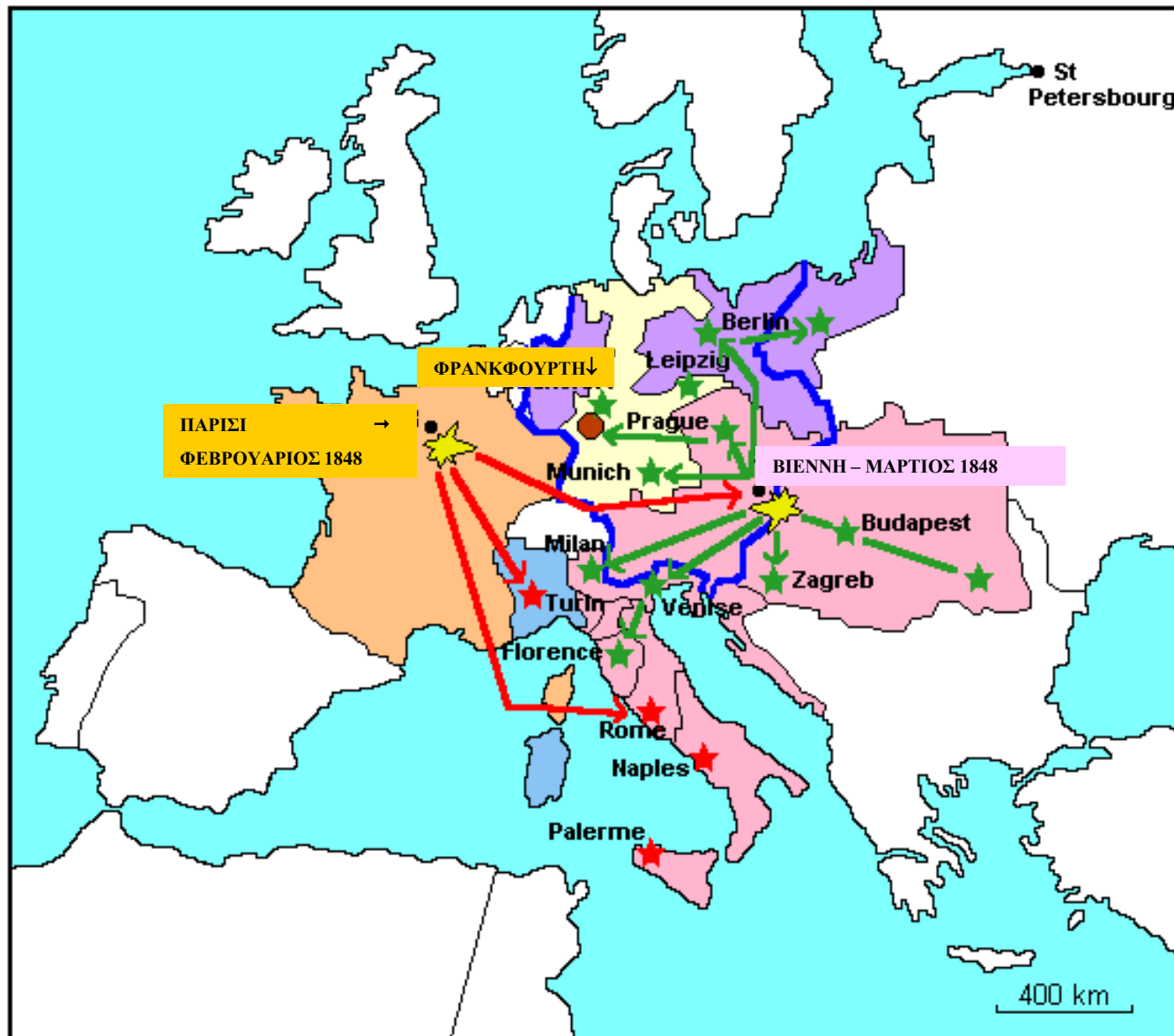
1848

Εθνικισμός και Φιλελευθερισμός

**Τα αιτήματα για εθνική ελευθερία και σύνταγμα
συμπορεύονται**

1848

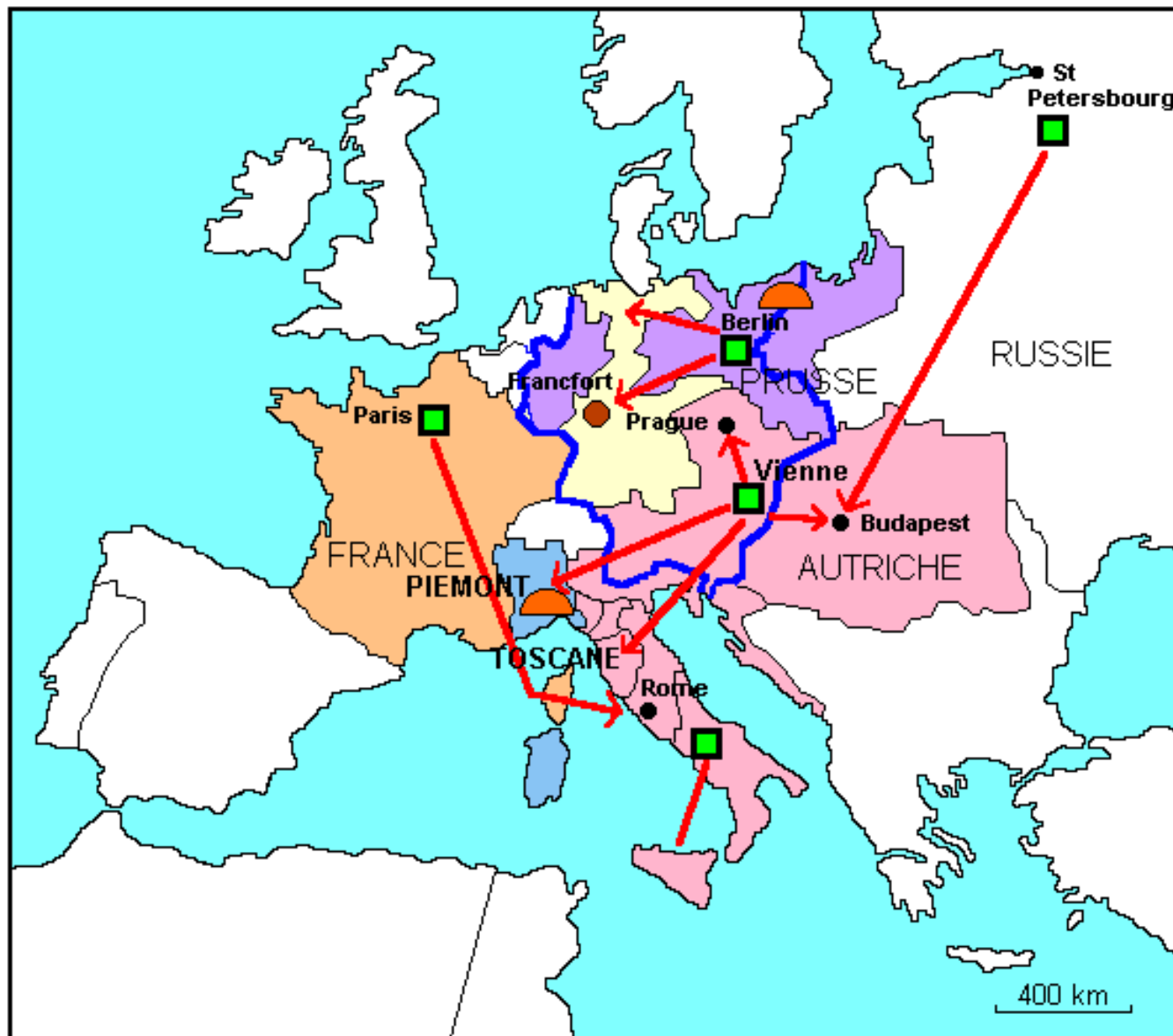
ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

- ☀ ΣΗΜΕΙΑ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
- ➔ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΙΣΙΝΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
- ➔ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ
- ★ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗΣ

1848

Η ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

□ ΚΕΝΤΡΑ
ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

→ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ
ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

◐ ΧΩΡΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ
ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΕ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

● ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ
ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗΣ

Οδομαχίες στο Παρίσι (25 Ιουνίου 1848)

Παρίσι : Η επανάσταση της 22 –25 Φεβρουαρίου 1848

Ο Λαμαρτίνος δεν δέχεται την κόκκινη σημαία των Σοσιαλιστών. Η τριχλόρε παραμένει το εθνικό σύμβολο του γαλλικού έθνους κατά τη Δεύτερη Γαλλική Δημοκρατία

Βερολίνο : οδομαχίες (18 –19 Μαρτίου 1848)

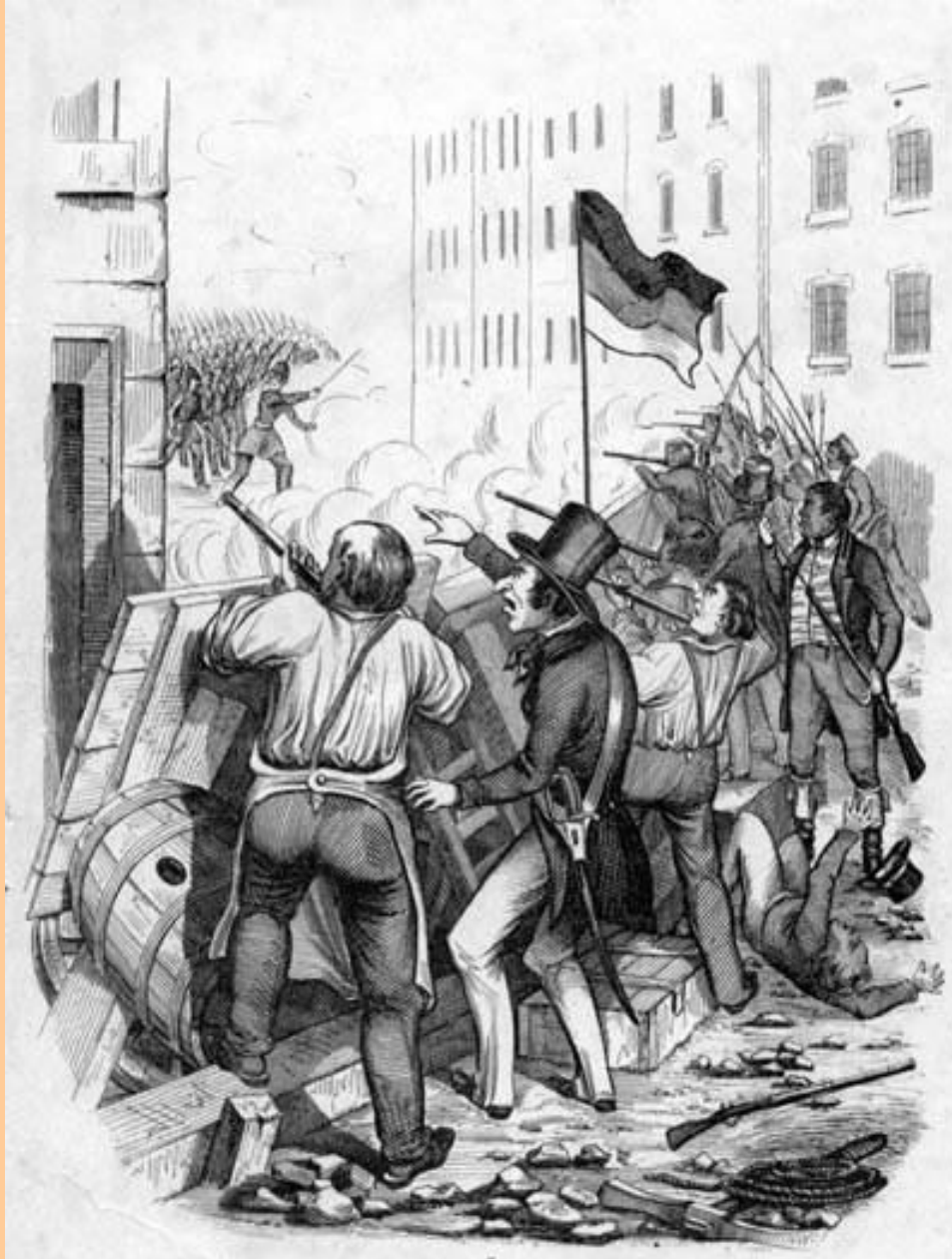

Οδομαχίες στη Φρανκφούρτη (1848)

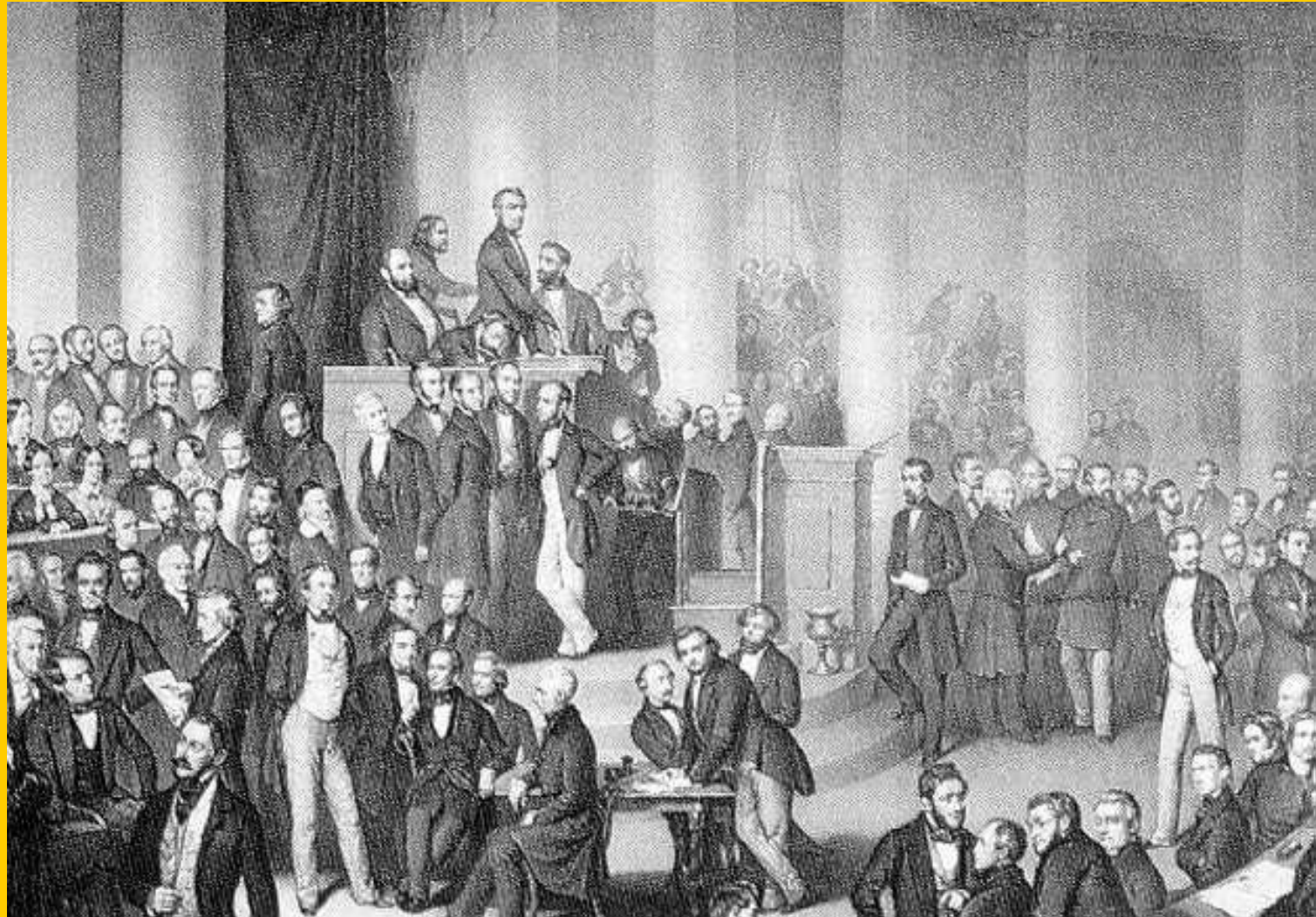

Οδομαχίες στο
Βερολίνο (1848)

*Joll, Jevatter! schiess man nich den Langen, nimm
Dich den Andern, der is mich noch 80 Thaler schuldig!?*

**Η γερμανική εθνοσυνέλευση της Φρανκφούρτης (Pauluskirche) , 1848 .
Στόχος της : Η δημιουργία μιας ελεύθερης , ενιαίας πατρίδας για τους
Γερμανούς.**

**Η Γερμανία υποστασιοποιημένη παρακολουθεί τις συνεδριάσεις της
γερμανικής εθνοσυνέλευσης της Φρανκφούρτης (1848)**

Διαστάσεις : 482X320 cm.

Τα θεμελιώδη Δίκαια του Γερμανικού Έθνους (1848)

«Η παιδική ταξιαρχία» , σκηνή από την ιταλική επανάσταση του 1848

1848 : Η φυγή του Μέτερνιχ

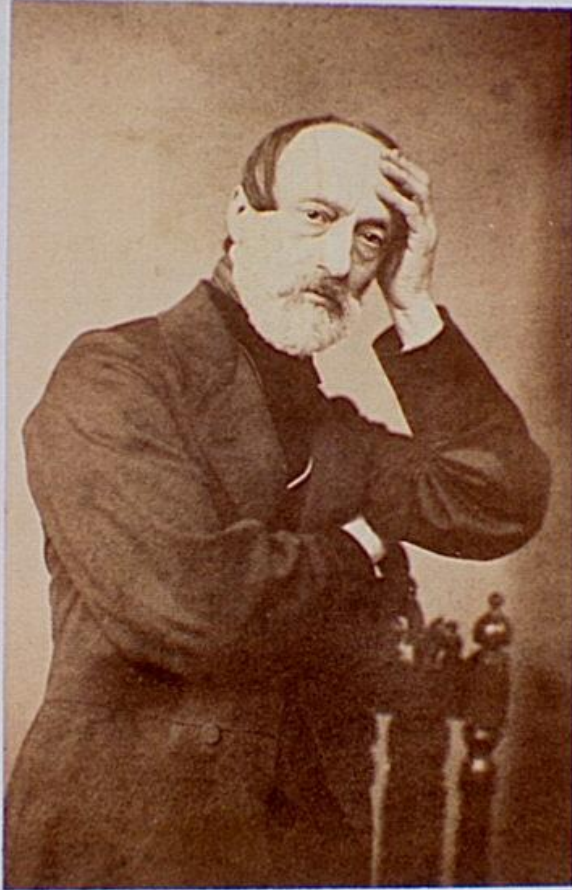

Συντελεστές της ιταλικής ενοποίησης

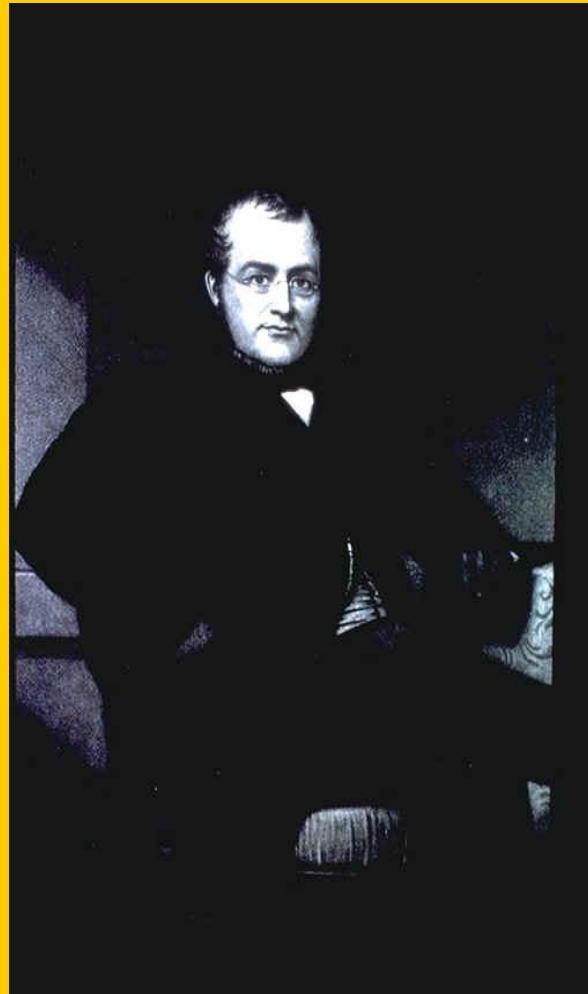
Ο θεωρητικός του ιταλικού εθνικισμού

Ο ρεαλιστής πολιτικός

Ο επαναστάτης

Massimo

Ματσίνι

Καβούρ

Γκαριμπάλντι

Και ο συνθέτης – σύμβολο της ιταλικής ενοποίησης

PARTE TERZA

Scena IV

Le sponde dell'Eufrate.

Ebrei incatenati e costretti al lavoro.

Ebrei:

Va', pensiero, sull'ale dorate;

va', ti posa sui clivi, sui colli,

ove olezzano tepide e molli

l'aure dolci del suolo natal!

Del Giordano le rive saluta,

di Sionne le torri atterrate...

Oh mia patria sì bella e perduta!

Oh membranza sì cara e fatal!

Arpa d'or dei fatidici vati,

perché muta dal salice pendi?

Le memorie nel petto raccendi,

ci favella del tempo che fu!

O simile di Sòlima ai fati

traggi un suono di crudo lamento,

o t'ispiri il Signore un concerto

che ne infonda al patire virtù!

Βέρντι

VIVA V.E.R.D.I

Διαβάζεται :

Viva Verdi (Ζήτω ο Βέρντι)

αλλά και :

Viva Vittorio Emanuele
Re d' Italia

Ζήτω ο Βίκτωρ Εμμανουήλ
Βασιλιάς της Ιταλίας

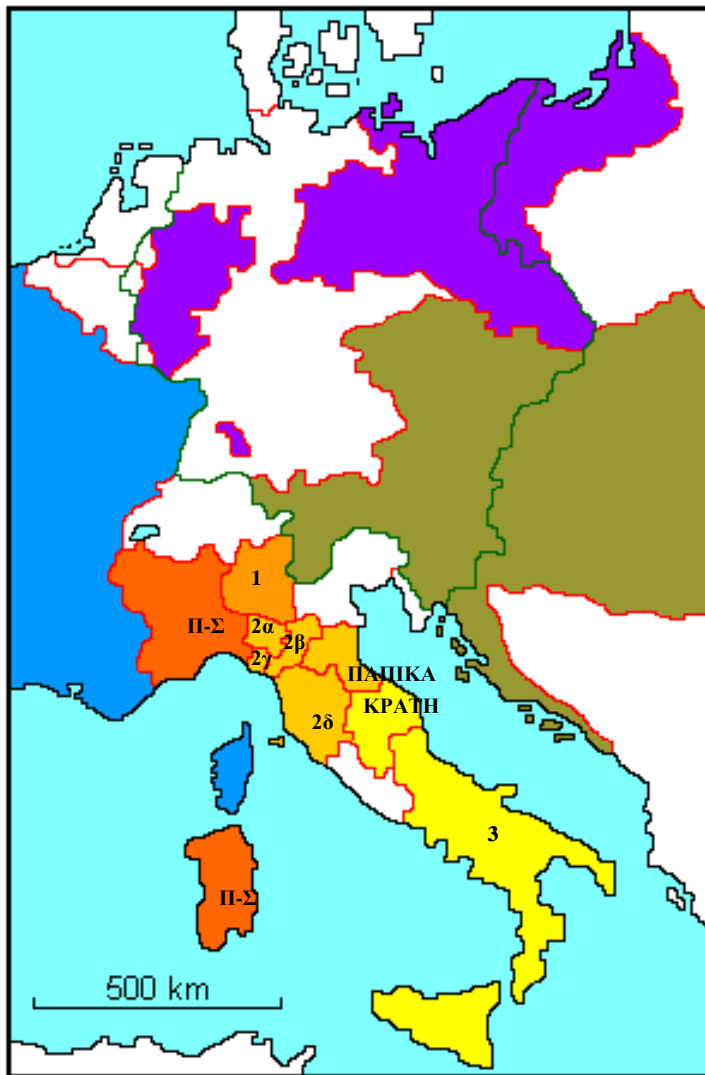

<https://www.youtube.com/watch?v=NwQ7wUhCSGA>

Ο ύμνος του Ρισορτζιμέντο (από τον Ναμπούκο του Βέρντι)

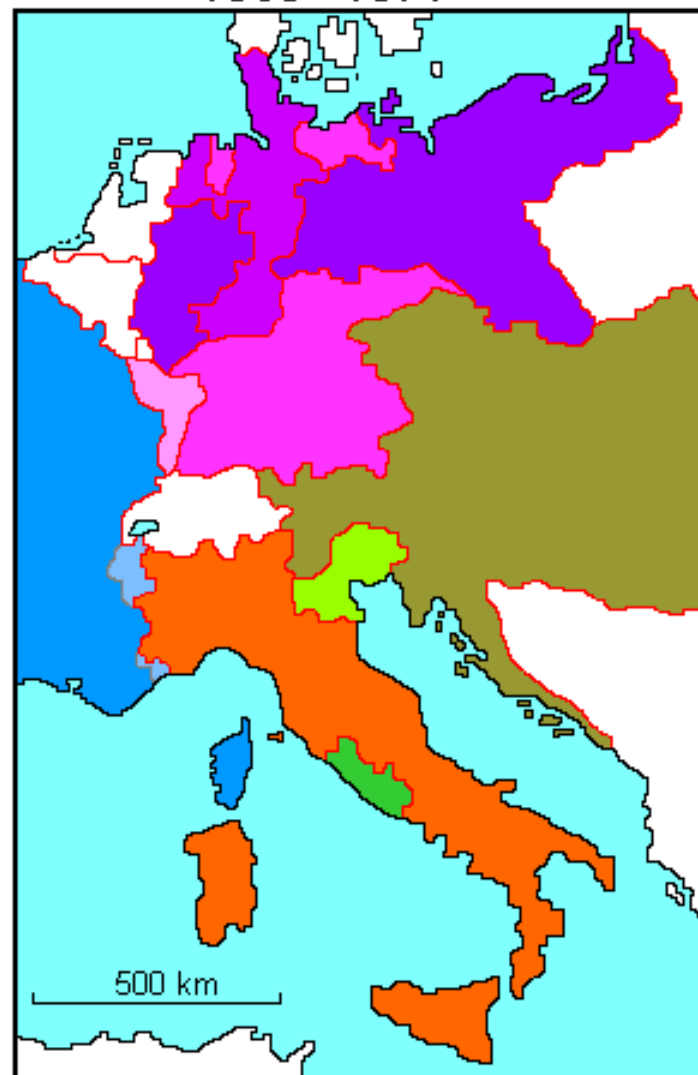
*«Πέτα χρυσόφτερη σκέψη
Πήγαινε να εγκατασταθείς
πάνω σε πλαγιές και λόφους,
Όπου απαλό και ελαφρύ είναι το
άρωμα
του αέρα της πατρίδος
Ω πατρίδα, τόσο όμορφη και χαμένη!
Ω ανάμνηση τόσο αγαπητή
και κατάφορτη με απελπισία».*

1859 - 1864

- Π-Σ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΠΕΛΕΜΟΝΤΙΟΥ - ΣΑΡΑΗΝΙΑΣ
ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΑΦΩΝ
- 1 1859 : ΛΟΜΒΑΡΔΙΑ
- 2α,β,γ,δ 1860 : 4 ΛΟΥΚΑΤΑ [ΠΑΡΜΑ (2α), ΜΟΝΤΕΝΑ(2β), ΛΟΥΚΑ (2γ), ΤΟΣΚΑΝΗ (2δ)]
- 3 1861 : ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΙΚΕΛΙΩΝ

1865 - 1871

- 1865: ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΣΙΑΣ
 - 1866 : ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΑΦΩΝ
 - 1871 : ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΖΕΙ ΤΟ 2^Ο ΡΑΪΧ
 - 1871 : ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΗ ΑΛΣΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΛΩΡΑΙΝΗΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ
- ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ ΠΡΟΣΑΡΤΗΘΗΚΕ :
- Η ΒΕΝΕΤΙΑ (1866)
 - Η ΡΩΜΗ (1870)

Μπίσμαρκ

Ο πρωτεργάτης της γερμανικής ενοποίησης (1871)

*Η ίδρυση των εθνικών κρατών στην
Ευρώπη
1815 - 2001*

Ευρώπη 1815

EUROPE
AFTER THE FINAL EXILE OF NAPOLEON
AND THE CONGRESS OF VIENNA
1815 A.D.

BORDERS OF THE GERMAN CONFEDERATION ———

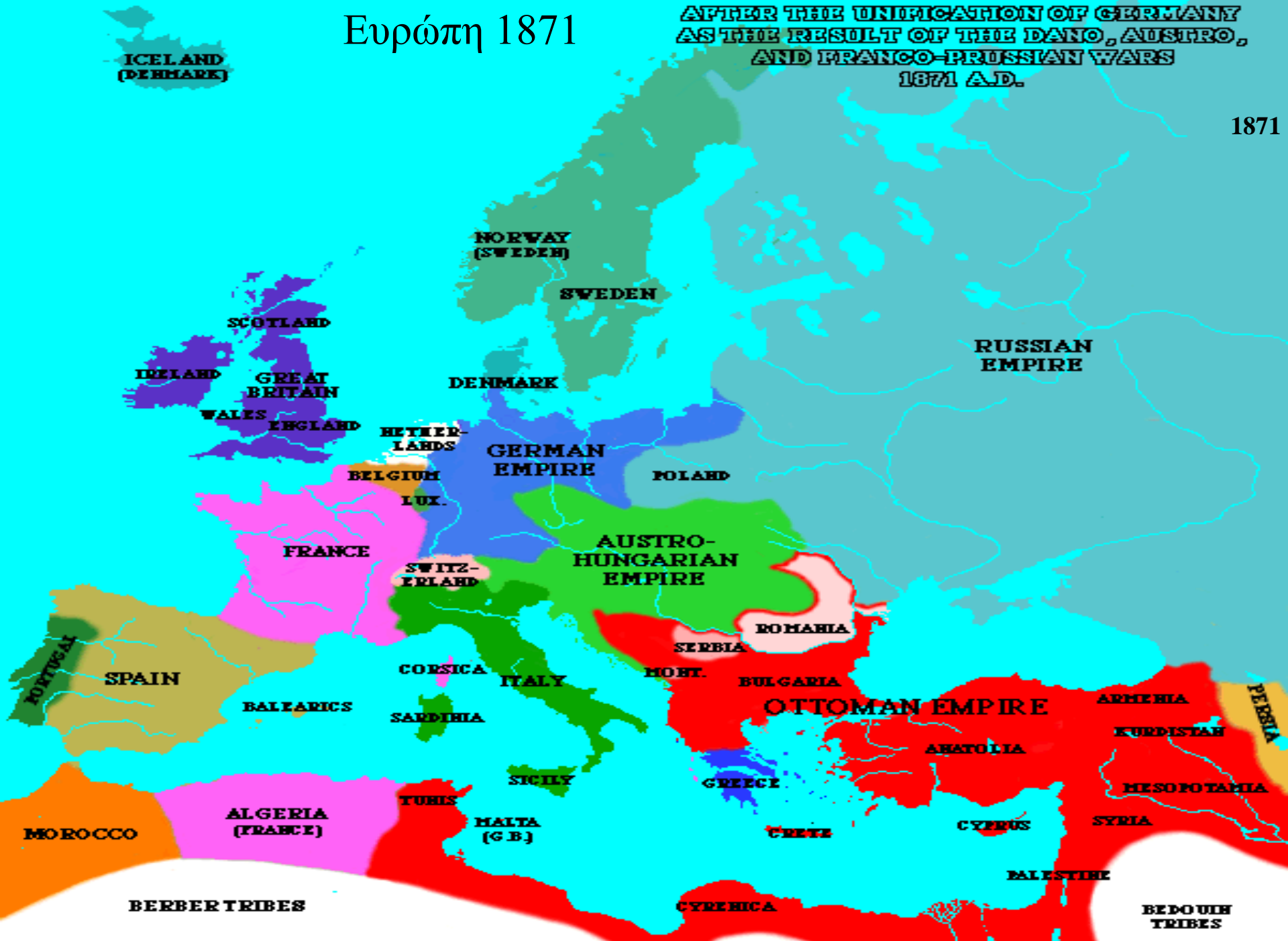
SMALL GERMAN STATES ■■■

Ευρώπη 1871

**EUROPE
AFTER THE UNIFICATION OF GERMANY
AS THE RESULT OF THE DANO-, AUSTRO-,
AND FRANCO-PRUSSIAN WARS
1871 A.D.**

1871

Ευρώπη 1885

EUROPE
AFTER THE RUSSO-OTTOMAN WAR
AND THE CONGRESS OF BERLIN, THE
INDEPENDENCE OF SERBIA, ROMANIA,
BULGARIA AND MONTENEGRO, AND
THE EXPANSION OF BRITISH AND FRENCH
POWER IN THE MEDITERRANEAN
1885 A.D.

**EUROPE
ON THE EVE OF THE FIRST WORLD WAR
1914 A.D.**

Ευρώπη 1914

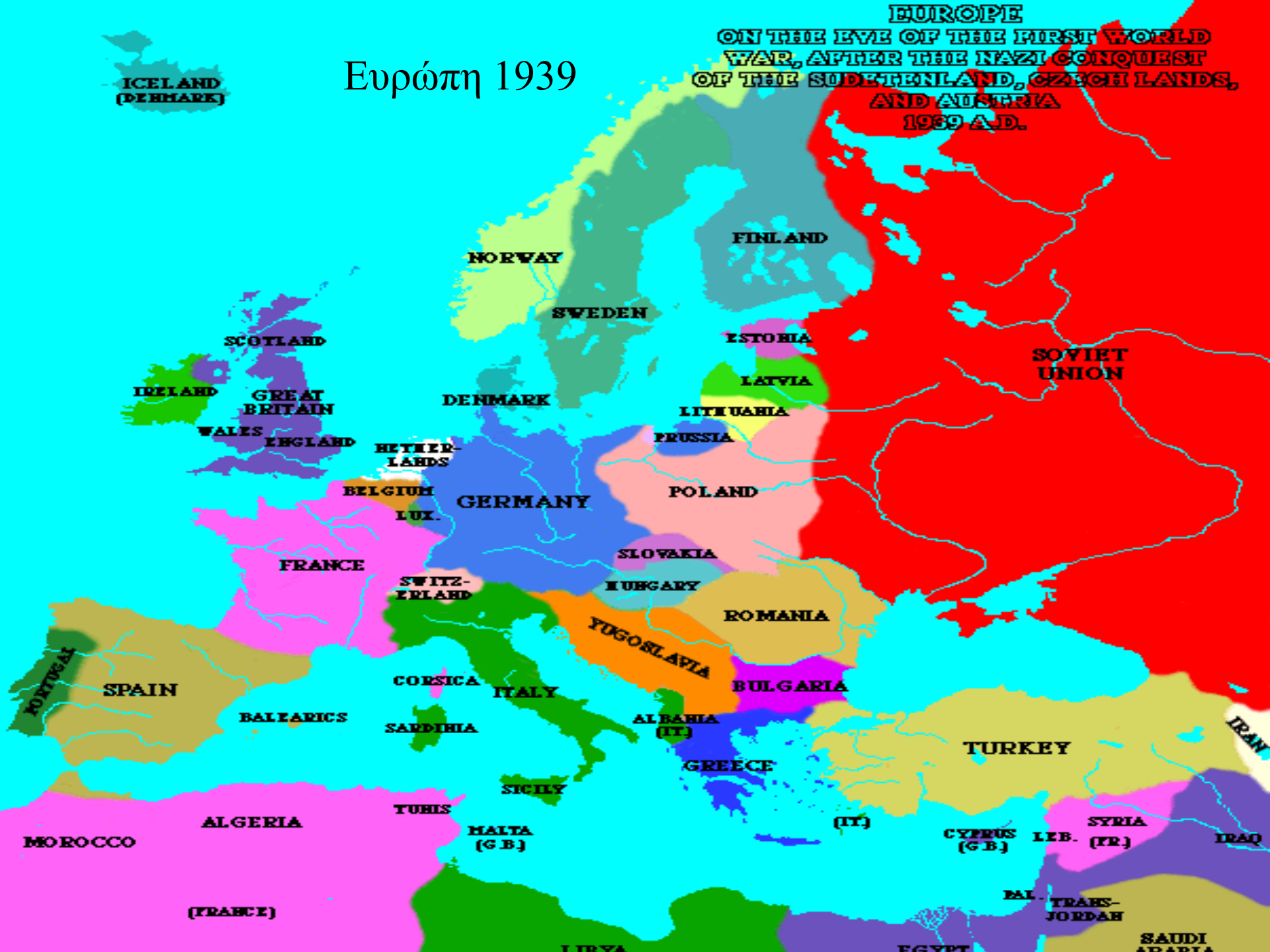
**EUROPE
AFTER THE TREATY OF LOCARNO
AND THE STABILIZATION OF BORDERS
FOLLOWING THE RUSSIAN CIVIL WAR
AND THE FAILURES OF THE FREIKORPS
IN GERMAN BORDER DISPUTES
1925 A.D.**

Ευρώπη 1925

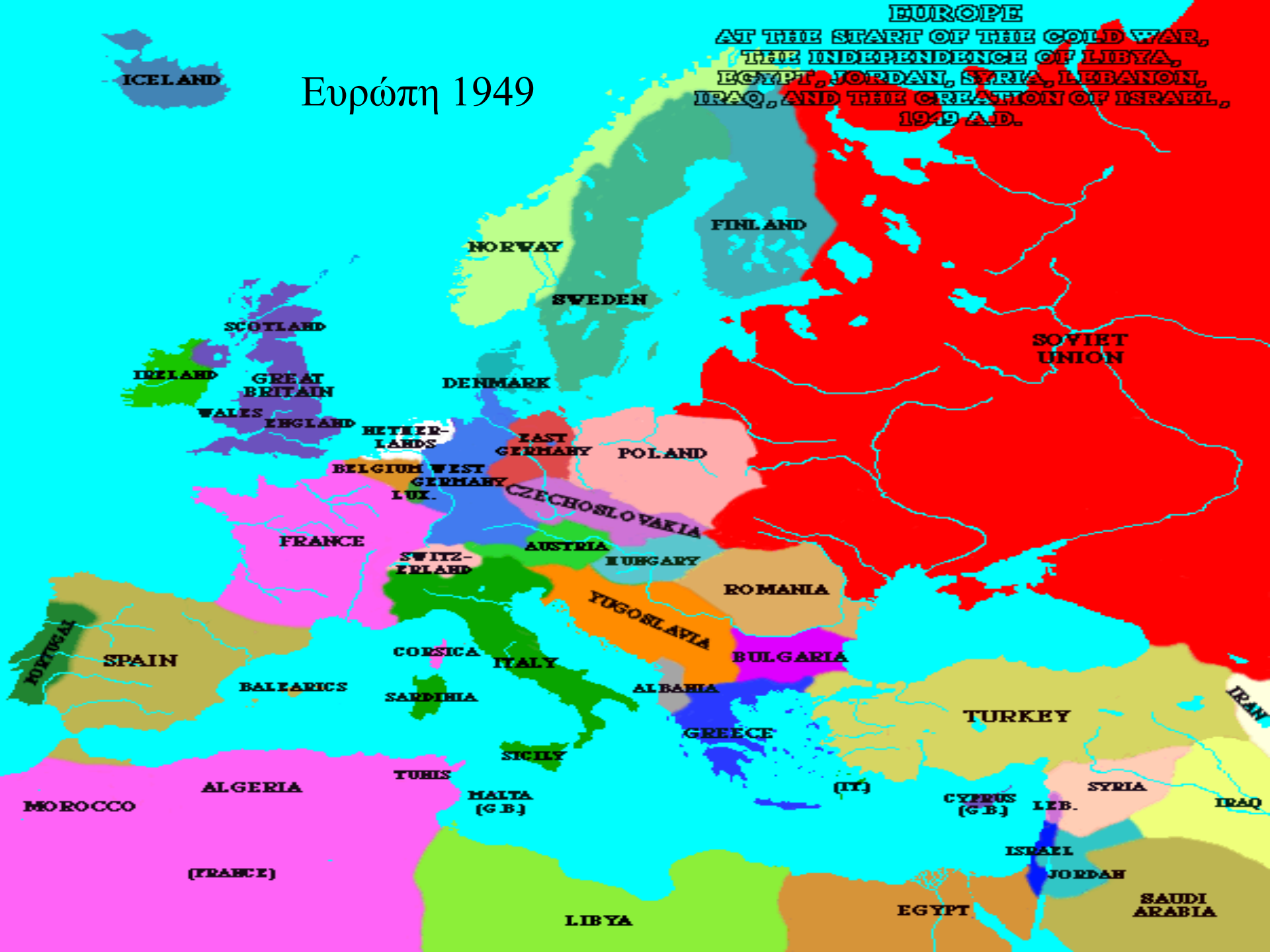
Ευρώπη 1939

EUROPE
ON THE EVE OF THE FIRST WORLD
WAR, AFTER THE NAZI CONQUEST
OF THE SUDETENLAND, CZECH LANDS,
AND AUSTRIA
1939 A.D.

Ευρώπη 1949

**EUROPE
AT THE START OF THE COLD WAR,
THE INDEPENDENCE OF LIBYA,
EGYPT, JORDAN, SYRIA, LEBANON,
IRAQ, AND THE CREATION OF ISRAEL,
1949 A.D.**

EUROPE AFTER THE COLLAPSE OF THE SOVIET UNION AND THE DIVISION OF THE BALKANS AND CAUCASUSES INTO THIRTEEN TINY HTY BITTLY LITTLE COUNTRIES A FEW PIXELS SQUARE

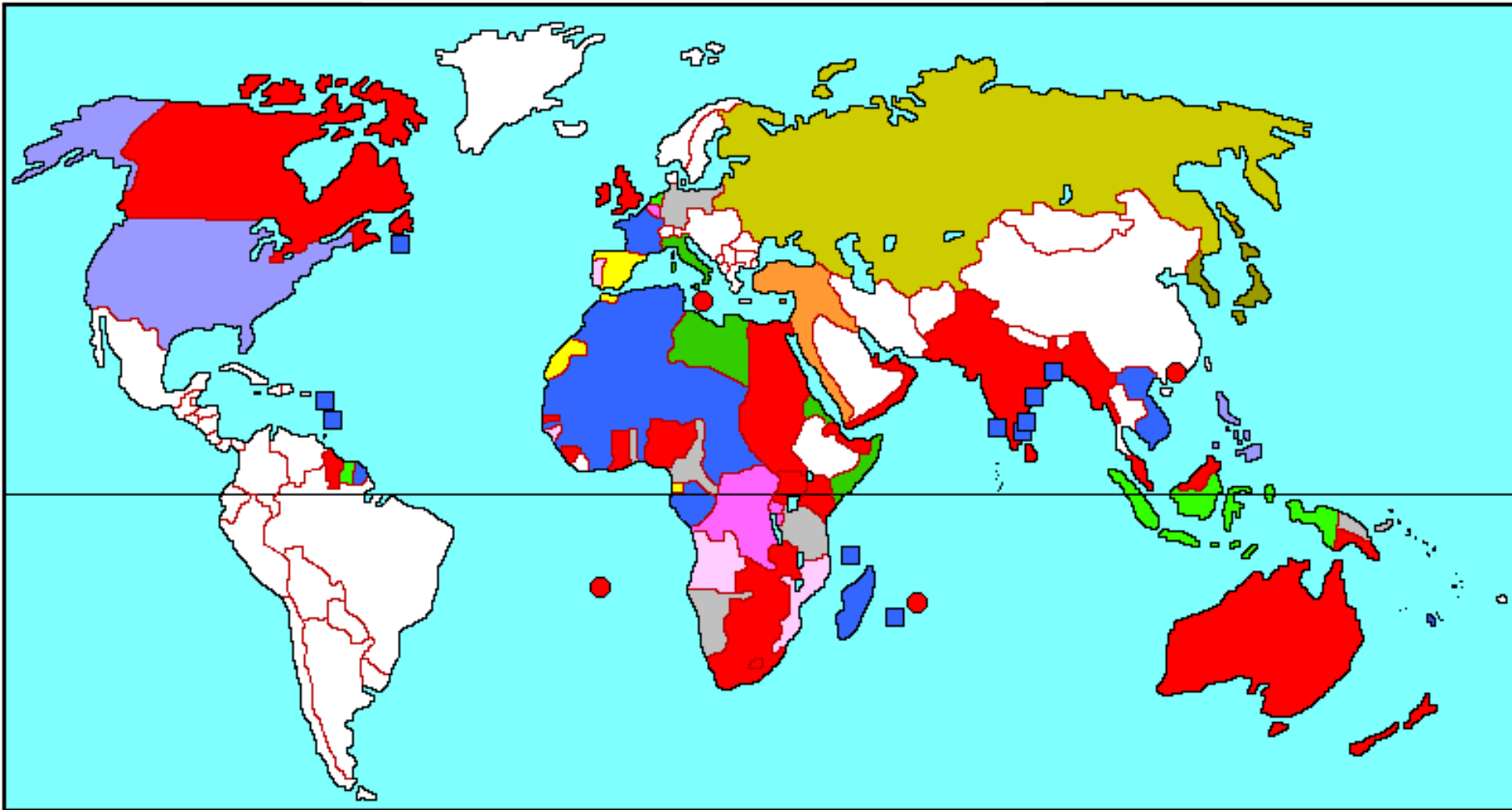
Η Ευρώπη μετά την κατάρρευση της Ε.Σ.Σ.Δ. (1989 κ. εξής)
και τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας (1991 κ. εξής)

Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

1871 -1914

ΑΠΟΙΚΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΕΣ ΣΤΑ 1914

ΑΠΟΙΚΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

		ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ		ΙΤΑΛΙΑ
		ΓΑΛΛΙΑ		ΒΕΛΓΙΟ
		ΙΣΠΑΝΙΑ		ΙΑΠΩΝΙΑ
		ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ		Η.Π.Α
		ΓΕΡΜΑΝΙΑ		ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

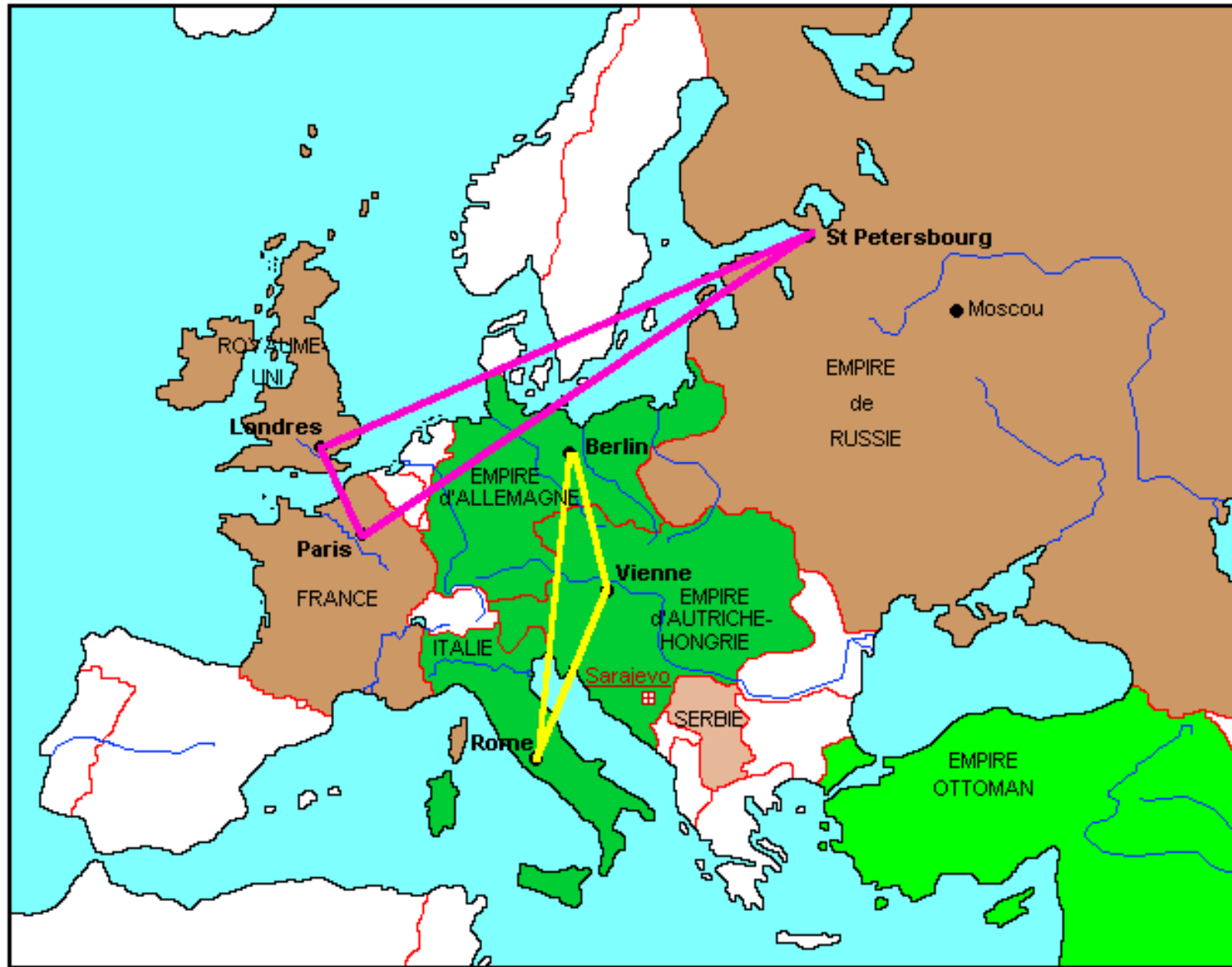
A. HOUOT - Aix-Marseille

ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

1914 –1945

(Το έθνος ως απόλυτη αξία)

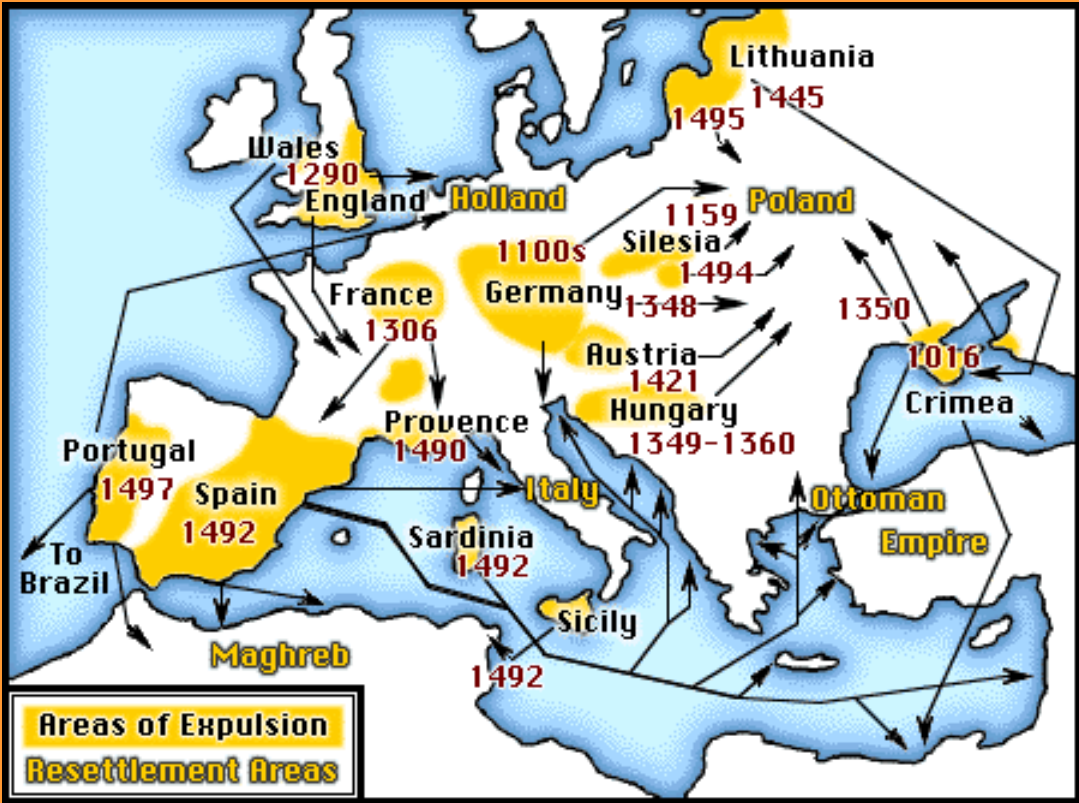
ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΑ 1914

— ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ - ANTANT

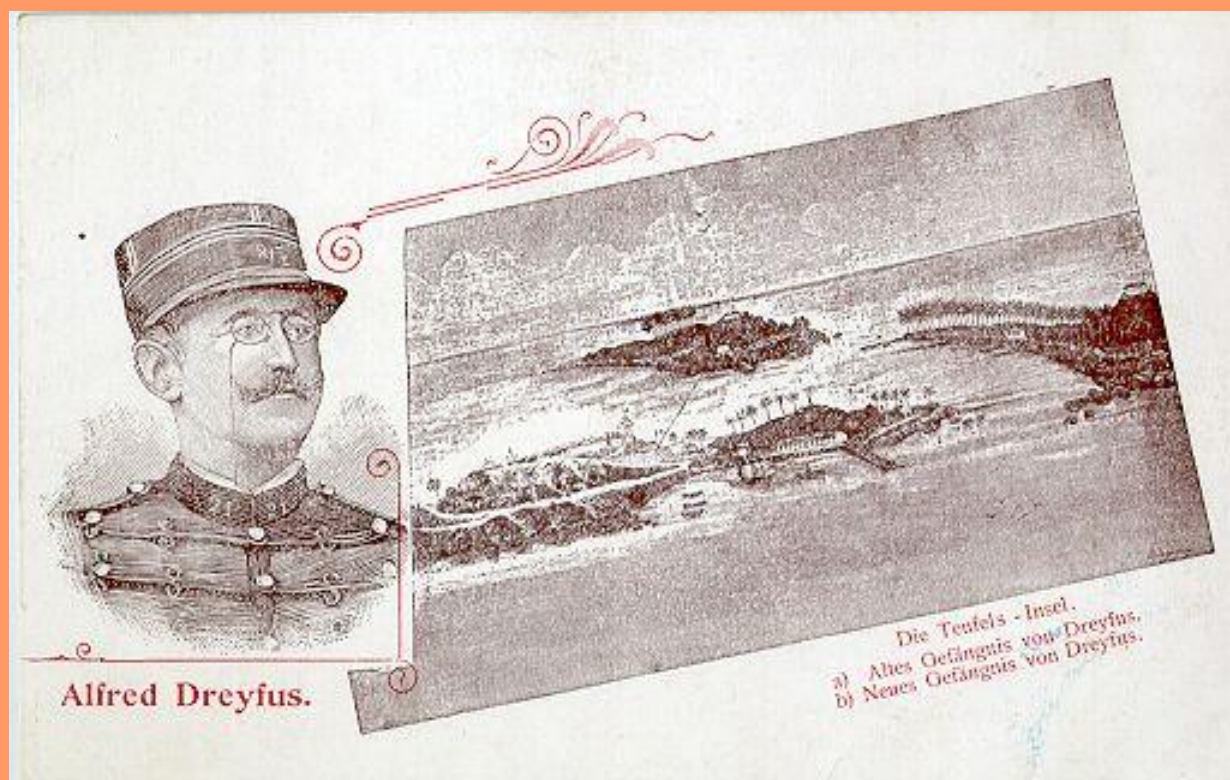
— ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ – (ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ)

Το παρελθόν του αντισημιτισμού στην Ευρώπη

Εκτοπίσεις Εβραίων τον 14^ο και 15^ο αιώνα

Ο αντισημιτισμός στη Γαλλία : υπόθεση Ντρέϋφους (1894 –1906)

Στην κάρτα εικονίζεται ο Γάλλος αξιωματικός Ντρέϋφους και το νησί της εξορίας του

DEUTSCHLAND — — — AUGUST * 19 14

Η Γερμανία , 1914

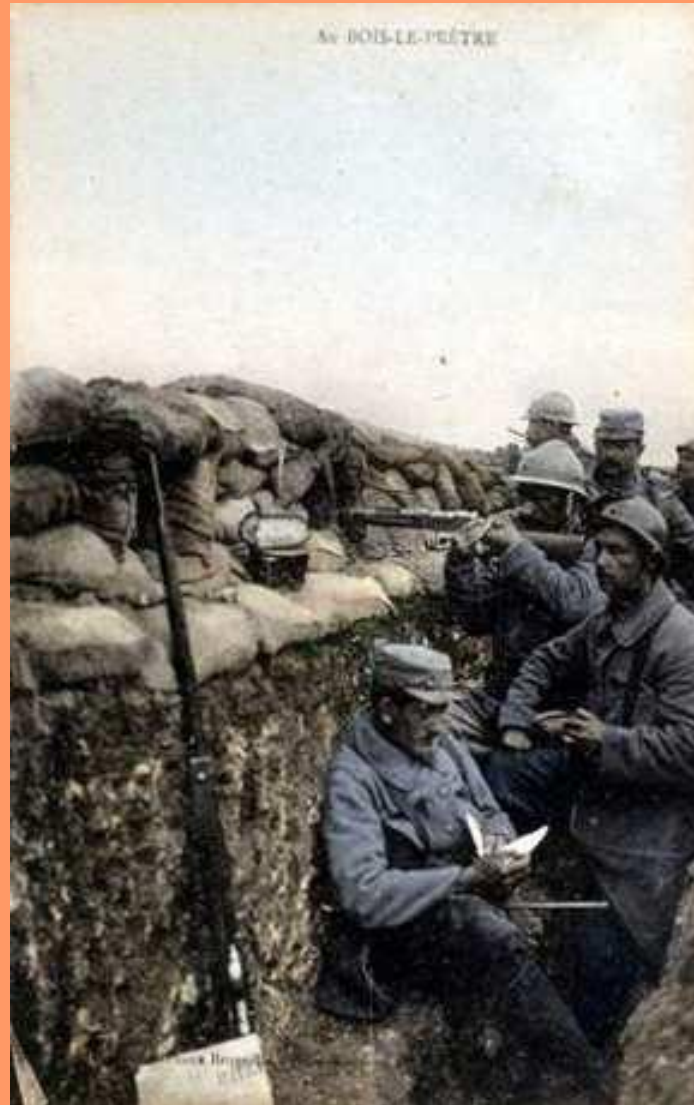
**Η Γερμανία υποστασιοποιημένη παρακολουθεί τις συνεδριάσεις της
γερμανικής εθνοσυνέλευσης της Φρανκφούρτης (1848)**

Διαστάσεις : 482X320 cm.

Γερμανοί
Εθελοντές στον Α΄
Παγκόσμιο Πόλεμο

**Οκτώβριος 1914,
Η σφαγή των εθνών
άρχισε...**

1914

«Εναντίον του τέρατος»

Ο δράκος (ο κακός) είναι η Γερμανία

Οι σύμμαχοι της Αντάντ ως δρακοκτόνοι

ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Η διαστροφή της ιδέας του έθνους

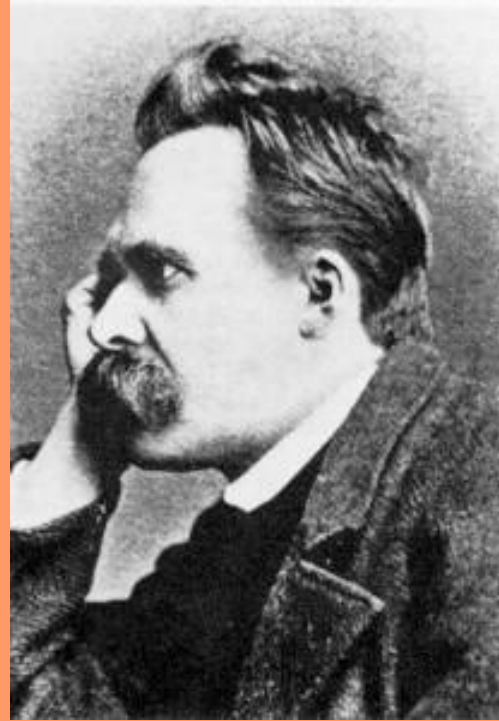
Έθνος = ράτσα

Οι ρίζες του γερμανικού Εθνικοσοσιαλισμού

Ένας φιλόσοφος στο έλεος της παρερμηνείας των Εθνικοσοσιαλιστών

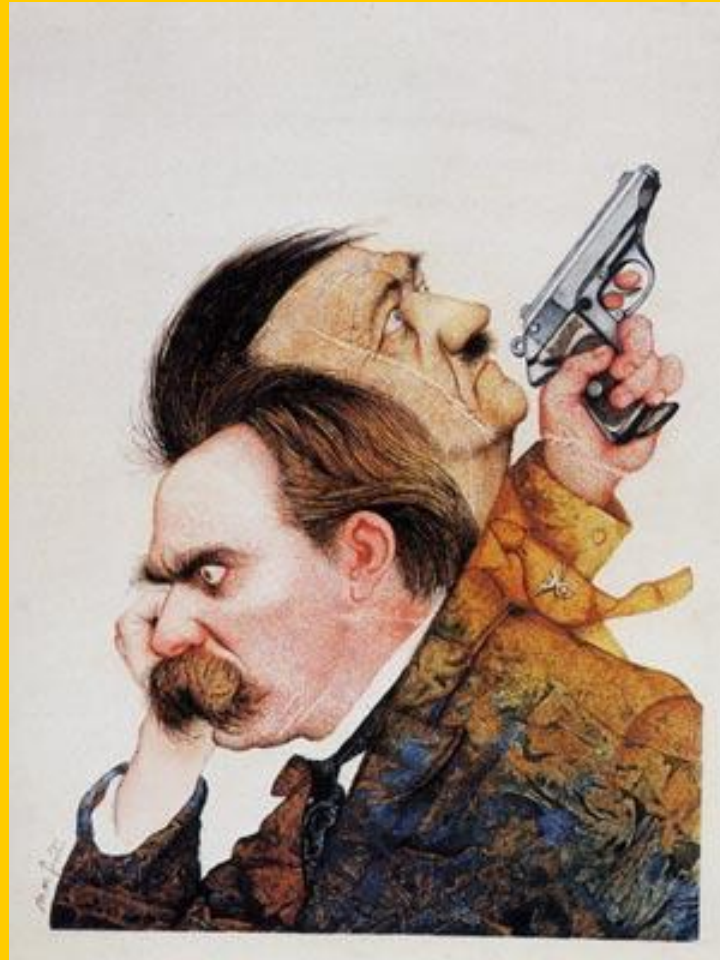
«Υπεράνθρωπος»
(Übermensch)

«Θέληση για Δύναμη»
(Wille zur Macht)

Φρειδερίκος Νίτσε
1844 - 1900

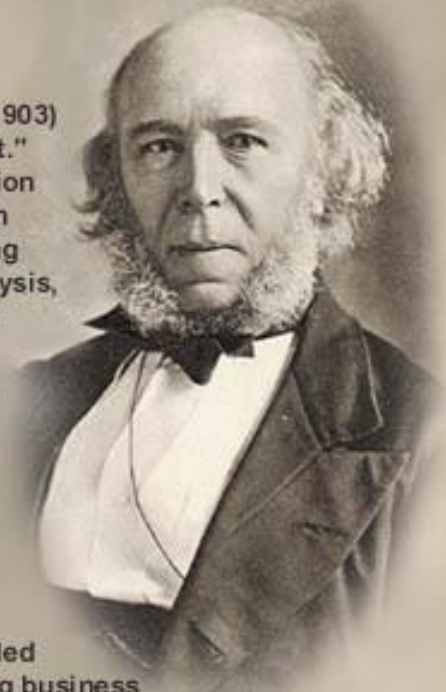
...και το αποτέλεσμα.

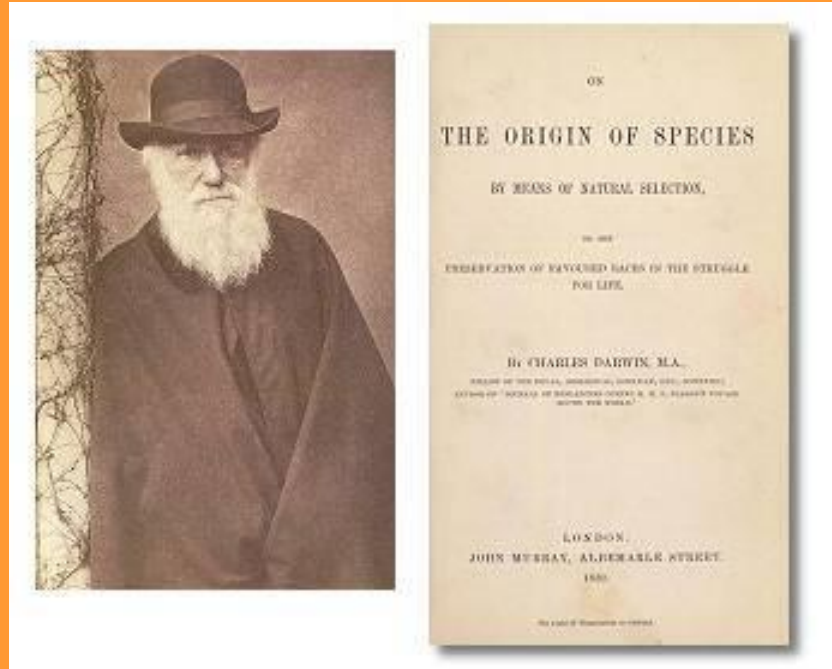
Χέρμπερτ Σπένσερ (1820 –1903) : Η φύση διδάσκει την επιβίωση του ικανότερου· η κοινωνία δεν έχει παρά να τη μιμηθεί.

Herbert Spencer: The Survival of the Fittest

The most memorable idea of the English philosopher Herbert Spencer (1820-1903) was his assertion that the passing of time witnesses "the survival of the fittest." Many people associate this immortal phrase with the theory of species evolution developed by the natural scientist Charles Darwin (1809-1882). The expression was actually Spencer's, however, and he used it to refer to society, not to living creatures. In it, we find not only an example of early structural-functional analysis, but a controversial theory that reflects the popular view in Spencer's day that society mirrored biology. Spencer's ideas, which came to be known as social Darwinism, rested on the assertion that, if left to compete among themselves, the most intelligent, ambitious, and productive people will inevitably win out. Spencer endorsed a world of fierce competition, thinking that as the "fittest" survived, society would undergo steady improvements. Society rewards its best members, Spencer continued, by allowing a free-market economy to function without government interference. Welfare, or other programs aimed at redistributing money to benefit the poor, Spencer maintained, do just the opposite: They drag society down by elevating its weakest and least worthy members. For such opinions, nineteenth-century industrialists loudly applauded Spencer, and the rich saw in Spencer's analysis a scientific justification for big business to remain free of government regulation or social conscience. Indeed, John D. Rockefeller, who built a vast financial empire that included most of the U.S. oil industry, often recited Spencer's "social gospel" to young children in Sunday school, casting the growth of giant corporations as merely the naturally ordained "survival of the fittest." But others objected to the idea that society amounted to little more than a jungle where self-interest reigned supreme. Gradually, social Darwinism fell out of favor among social scientists, although it still surfaces today as an influential element of conservative political thought. From a sociological point of view, Spencer's thinking is flawed because we now realize that ability only partly accounts for personal success, and favoring the rich and powerful does not necessarily benefit society as a whole. In addition, the heartlessness of Spencer's ideas strikes many people as cruel, with little room for human compassion.

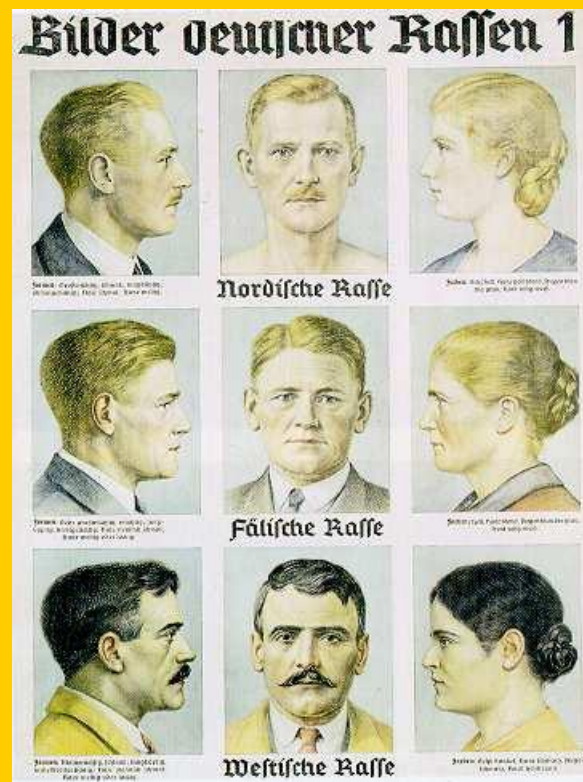
Δαρβίνος (1809 – 1882)

Περί της καταγωγής των ειδών ...
1859

Όταν η βιολογία δίνει τον ορισμό του έθνους ...

Οι γερμανικές ράτσες (1935)

Ο ρατσισμός στον πυρήνα του γερμανικού Εθνικοσοσιαλισμού

Reichsführer-SS Heinrich Himmler

«Υπάρχει μια απόλυτη αρχή για τα SS : οφείλουμε να συμπεριφερόμαστε με τρόπο έντιμο , άψογο, πιστό και φιλικό απέναντι σ' εκείνους που ανήκουν στο δικό μας αίμα, αλλά σε κανέναν άλλο. Δεν δίνω πεντάρα για το τι γίνονται οι Ρώσοι και οι Τσέχοι. Το καθαρό αίμα των άλλων λαών που συγγενεύει με το δικό μας θα το οικειωθούμε , κλέβοντας στην ανάγκη τα παιδιά τους. Ποτέ δεν θα φανούμε ωμοί και άκαρδοι , αν δεν υπάρχει φυσικά ανάγκη. Εμείς οι Γερμανοί , οι μόνοι στον κόσμο που φερόμαστε με λεπτότητα στα ζώα , θα κάνουμε το ίδιο και προς αυτά τα ανθρώπινα κτήνη. Θα ήταν όμως έγκλημα κατά του ιδίου του αίματός μας να σκοτιζόμαστε γι' αυτά και να τους αποδίδουμε κάποιο ιδανικό...».

Χάινριχ Χίμμελερ , Πόζεν 6 Οκτωβρίου 1943

Η παθολογία του ολοκληρωτικού εθνικισμού

Η περίπτωση του Εθνικοσοσιαλισμού

Η απελπισία ενός λαού και η ανάγκη του για σωτήρες...

Η τελευταία μας
ελπίδα

ΧΙΤΛΕΡ

(Από προπαγανδιστική
αφίσα των
εθνικοσοσιαλιστών για
τους ανέργους...)

1932

Η ενσάρκωση της ελπίδας...

Η μέθη της συμμετοχής ως υποκατάστατο θρησκευτικής εμπειρίας

Νυρεμβέργη 1933, Συνέδριο Εθνικοσοσιαλιστών και παρέλαση των ταγμάτων εφόδου

Η λατρεία του ηγέτη –σωτήρα του έθνους

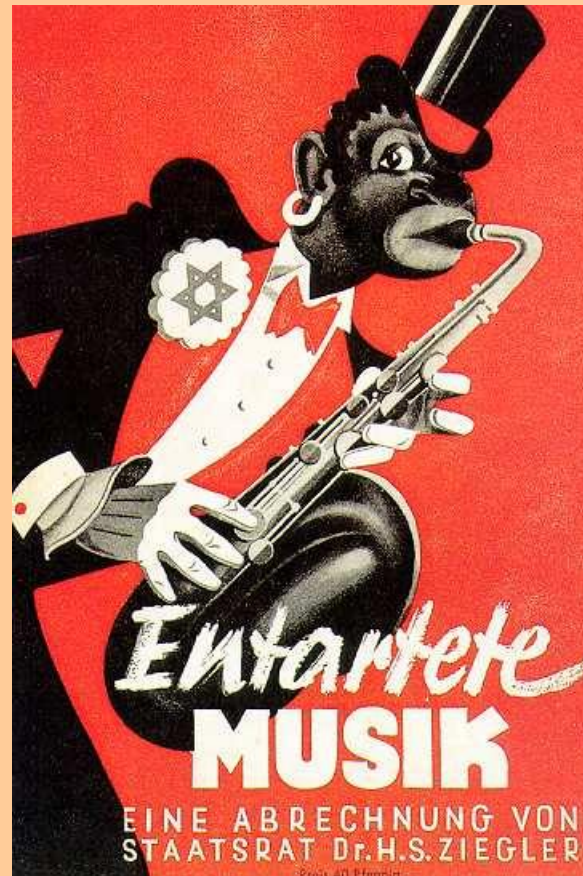
Karl Hubbuch, Η παρέλαση , 1933 -1935

Ο μυστικισμός στην υπηρεσία του ολοκληρωτικού εθνικισμού

Λαμπαδηφορία στο
Βερολίνο ,
30 Ιανουαρίου 1933

Ο Άλλος ως ενσάρκωση της παρακμής

Εκφυλισμένη

Μουσική

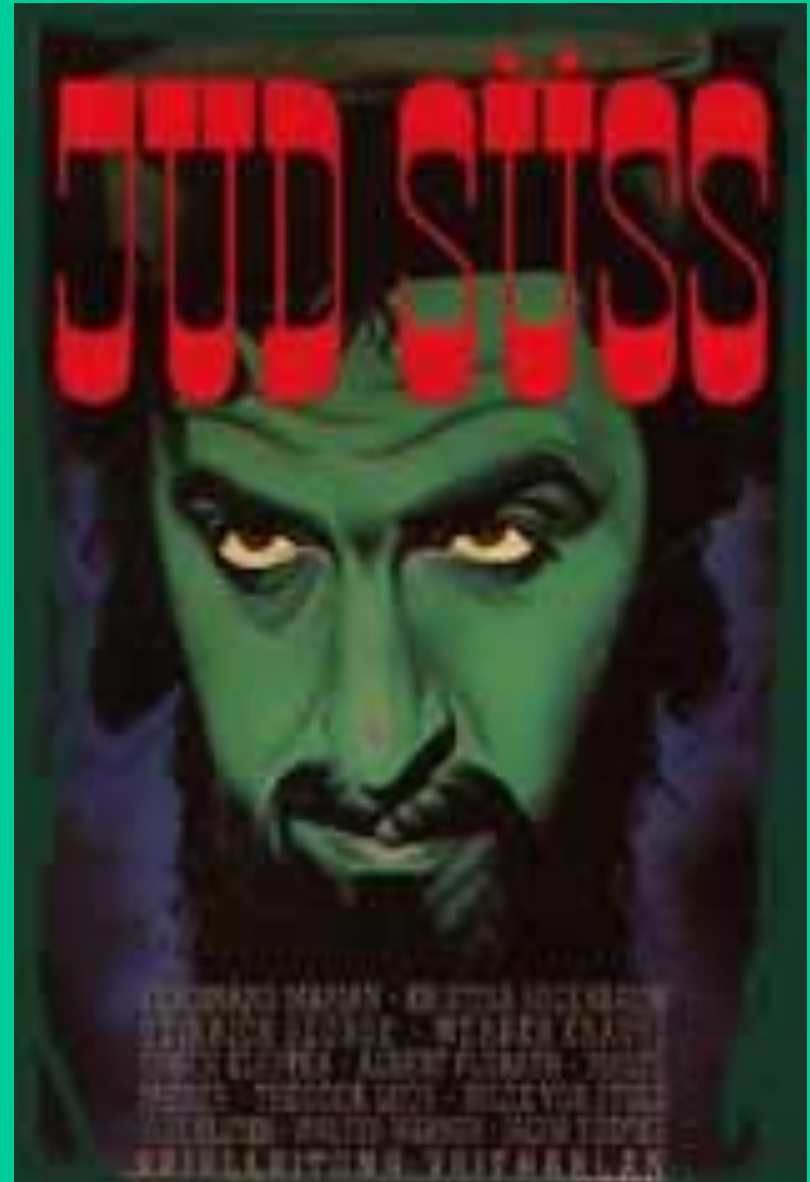
Μπροσούρα
του 1939

Το απόλυτο κακό έχει όνομα
(Εβραίος) και σήμα (κίτρινο
αστέρι)

(1941)

*Η δαιμονοποίηση του
Άλλου*

Ο αιώνιος Εβραίός , Βιέννη 1938

Το απόλυτο κακό

(οι μπολσεβίκοι
κομμουνιστές) ως
δηλητηριώδης αράχνη

Προπαγανδιστική αφίσα
στη Γερμανία (1939 –1945)

Ο καθαγιασμός του πολέμου

«Ο ολοκληρωτικός πόλεμος , ο πιο σύντομος πόλεμος»

Από το λόγο του Γκαίμπελς στο Βερολίνο , 18 Φεβρουαρίου 1943

Ο πολιτισμός δεν αποκλείει τη βαρβαρότητα...

Η διαστροφή της ιδέας του έθνους

στο γερμανικό Εθνικοσοσιαλισμό ➡

Στρατόπεδα Συγκέντρωσης και Εξόντωσης κατώτερων φυλών στην Ανατολική Ευρώπη

Όλοι οι (σιδηρό)δρομοι οδηγούν στο... Άουσβιτς

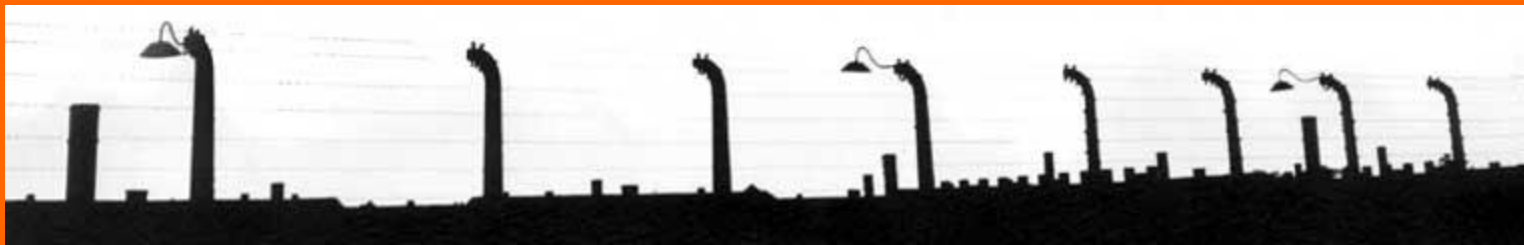
**Διαλογή Εβραίων της Ουγγαρίας στην πλατφόρμα
μπροστά από το Άουσβιτς- Μπιρκενάου, 1944**

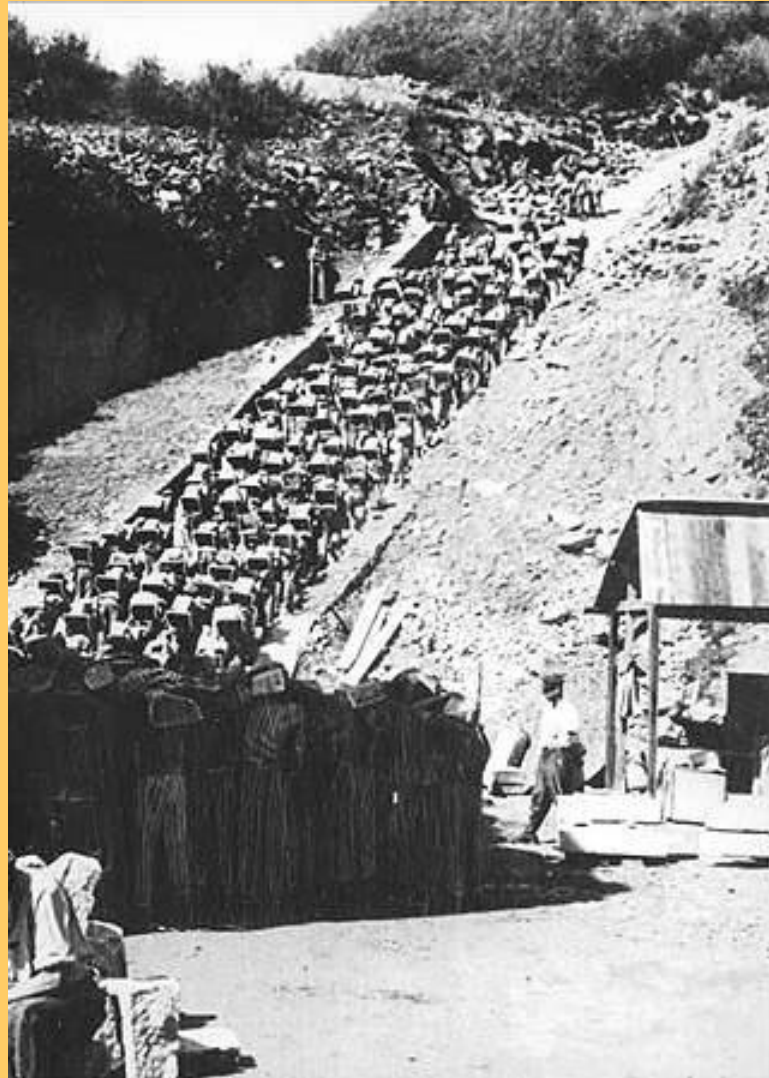
Είσοδος του Άουσβιτς Ι.

← Η εργασία ελευθερώνει

Εργασία στο λατομείο (Μαουτχάουζεν)

Γυναίκες και παιδιά οδηγούνται στο θάλαμο αερίων , 1944

Θάλαμος αερίων (Μαουτχάουζεν)

Νταχάου

Άουσβιτς , 1945 (μετά την απελευθέρωση)

Felix Nussbaum ,
«Στο στρατόπεδο αιχμαλώτων..»
1940

Λουσβιτς II –Μπιρκενάου , Πύλη

